

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE GÖREV YAPAN SINIF
ÖĞRETMENLERİNİN REHBERLİK GÖREVLERİ İLE İLGİLİ
GÖRÜŞLERİ VE UYGULAMALARI
(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan: **Ahmet TEKER**

İSTANBUL, 2007

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE GÖREV YAPAN SINIF
ÖĞRETMENLERİNİN REHBERLİK GÖREVLERİ İLE İLGİLİ
GÖRÜŞLERİ VE UYGULAMALARI

(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan:

Ahmet TEKER

Öğrenci No:

TEYD2551-080

Danışman:

Yrd.Doc.Dr.Seval AKBIYIK

İSTANBUL, 2007

YEMİN METNİ

Sunduğum Yüksek Lisans Tezimi, Akademik Etik İlkelerine bağlı kalarak, hiç kimseden akademik ilkelere aykırı bir yardım almaksızın bizzat kendimin hazırladığına ant içerim./...../.....

İmza

Aday: Ahmet TEKER

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

Enstitümüz..... Anabilim Dalı.....
bilim dalı yüksek lisans öğrencilerindennumaralı “*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği*”nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği “..... ..”
.....” başlıklı Tezini/Projesini, Yönetim Kurulumuzun Tarih ve sayılı toplantısında seçilen ve Fakülte binasında toplanan biz jüri/izleme komitesi üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (.....) dakika süre ile aday tarafından takdim edilmiş ve sonuçta adayın tezi hakkında **Oybirliği/Oy Çokluğu** ile **Kabul/Red** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü’ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir...../...../....(Tarih)

JÜRİ ÜYELERİ

Danışman

.....

Üye

.....

Üye

.....

ÖZET

Araştırma ile ilköğretim I. kademedeki sınıf öğretmenlerinin rehberlik görevleriyle ilgili görüşleri ve uygulamalarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilköğretim okulları birinci kademedeki görev yapan sınıf öğretmenlerinin rehberlik hizmetlerinin amacına uygun olarak ve verimli bir şekilde bu alanda faaliyet göstermeleri ve yine öğretmenlerin bu alandaki görev ve sorumlulukları hakkında bilinçlilik düzeylerinin artırılması bu çalışmanın önemini belirlemektedir.

Araştırmanın evrenini İstanbul ili, Avrupa yakasında görev yapan I. kademe sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli uygulanmıştır

İstatistiksel analizler sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır: Sınıf öğretmenlerinin rehberlik görüşleri ile uygulamaları arasında cinsiyetleri ve bu alanda hizmet içi eğitim alma durumları bakımından anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Ancak yaş, mesleki kıdem ve mezun olunan eğitim kurumu açısından rehberlik görüş ve uygulamalarında yaş ve mesleki kıdemde üst seviyedeki öğretmenlerin; mezun olunan eğitim kurumunda ise Eğitim Enstitüsü ve Eğitim Yüksek Okulu mezunu öğretmenlerin lehine diğer mevcut gruplar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Rehberlik çalışmalarında özellikle öğrencileri tanıma, onlarla etkili iletişim kurma, veli- öğretmen işbirliğini etkin bir şekilde gerçekleştirmede mesleki kıdem ve tecrübenin önemli olduğu söylenebilir. Bununla birlikte genç öğretmenlerin rehberlik faaliyetlerinde karşılaştıkları sorunlarda rehberlik uzmanı ve tecrübeli öğretmenlerle işbirliği kurlmaları gerektiği söylenebilir.

İlköğretimde rehberlik çalışmalarının, yönetici, uzman öğretmen, sınıf öğretmenleri ve çalışan tüm personelle ortak yürütülmesi gereken bir aktiviteler bütünü olduğunu söyleyebiliriz. Ancak çocukların kişilik gelişimlerinin bir bütün halinde gerçekleştirilmesi için sınıf öğretmenlere hepsinden fazla sorumluluk düştüğü de bir gerçektir. Bu açıdan sınıf öğretmenlerinin rehberlik çalışmalarında aktif rol alabilmesi, bu alandaki faaliyetlerinin öğretim etkinlikleriyle bütünleştirebilmesi gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Kişilik Hizmetleri Sınıf Öğretmeni Rehberlik (Rehberlik ve Psikolojik Danışma)

SUMMARY

In this study, it is aimed the investigation of first grade primary teachers' views and practices in relation to their duty of guidance. In the direction of this aim, to display activity of first grade class teachers who work at primary schools to the purpose of guidance services conveniently and efficiently and also increase of consciousness level about that teachers' duties and responsibilities in this area show the importance of this study.

The sample of the study consists of primary (class) teachers at first grade who work in İstanbul. In the study, relational scanning model was used.

At the results of the statistical analysis, it is achieved these inventions: Between class teachers' guidance views and their activities with respect to their sexuality and the situation of taking in-service training in this field, it has not appeared a meaningful difference. However, from the point of age, vocational priority and education institution graduated, at guidance view and application, the teachers at high kevel by age and vocational priority; from the point of the eduction institution graduated, the teachers graduated from Education Institute and Education High School show a meaningful difference among the current groups. At guidance activities, especially for knowing the students, for effiecient communication with them, for making effectively parent-teacher cooperation, vocational priority and professional experience are important. Moreover, it can be said that it is necessary that the young teachers should cooperate with guidance expert and experienced teachers when they meet with the problems in the guidance activities.

We can say that guidance activities at primary school are activities totality which is required to carry out with director, expert teacher, class teachers and all personnel working. However, for being done the students' personality developments as a whole, that class teachers have more responsibility than others, is a truth. From this point, it can be said that it is necessary that class teachers are able to take an active role at guidance works, integrate their activities in this field with education activities.

Key Words: Students Personality Services, Class (Primary) Teacher, Guidance (Psychological Counseling and Guidance)

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni	
Jüri Sayfası	
Türkçe Özet ve Anahtar Kelimeler	
İngilizce Özet ve Anahtar Kelimeler (Abstract)	
Çizelgeler Listesi	III
Grafikler Listesi	VI
Giriş	

I. BÖLÜM

REHBERLİK OLGUSU VE GELİŞİMİ

1.1. REHBERLİK KAVRAMINA TANIMSAL YAKLAŞIM

1.1.1. Rehberlik Kavramının Tarihçesi.....	1
1.1.2. Rehberliğin Tanımı.....	2
1.1.3. Rehberliğin Amaçları ve işlevleri.....	2
1.1.4. Rehberliğin Türleri.....	3
1.1.4.1. Eğitsel Rehberlik ve Psikolojik Danışma.....	3
1.1.4.2. Mesleki Rehberlik ve Psikolojik Danışma.....	5
1.1.4.3. Kişisel Rehberlik ve Psikolojik Danışma.....	5

1.2. ÜLKEMİZDE VE DÜNYADA REHBERLİK ÇALIŞMALARININ TARİHÇESİ.....

1.2.1. Dünyada Rehberlik Çalışmalarının Gelişimi.....	6
1.2.2. Ülkemizde Rehberlik Çalışmalarının Gelişimi.....	6

1.3. EĞİTİMDE REHBERLİK HİZMETLERİ.....

1.4. İLKÖĞRETİMDE REHBERLİK.....

1.4.1. İlköğretimin Önemi.....	10
1.4.2. İlköğretimin Amaçları ve İşlevleri.....	11
1.4.3. İlköğretimde Rehberlik Hizmetlerinin Gerekçeleri Ve Önemi.....	12
1.4.4. İlköğretim I. Kademe Sınıf Rehberlik Programı İçeriği	13
1.4.4.1. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin (6-12 yaş) Gelişim Özellikleri....	13
1.4.4.2. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin (6-12 yaş) Gelişim Görevleri.....	14
1.4.5. İlköğretimde Rehberliğin Amaçları ve İlkeleri.....	15
1.4.6. İlköğretimde Rehberlik Hizmetlerinin Kapsamı.....	16

1.5. I. KADEME SINIF ÖĞRETMENLERİNİN REHBERLİK HİZMETLERİ İLE İLGİLİ GÖREVLERİ.....

II. BÖLÜM METODOLOJİ VE DEĞERLENDİRME

2.1. ARAŞTIRMANIN ŞEKLİ.....	23
2.2. BÖLGE SEÇİMİ VE ÖRNEK TANIMI.....	23
2.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	24
2.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	25

III. BÖLÜM BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. ÖĞRETMENLERİN I. KADEMEDE REHBERLİK KONUSUNDA GÖRÜŞ VE UYGULAMALARI ANKET VERİLERİ ÇİZELGE, TEST VE GRAFİKLERLE İNCELENDİ.....	26
SONUÇ.....	66
Kaynakça.....	68
Ek 1: Rehberlik Çalışmaları Anketi.....	70
Özgeçmiş.....	74

ÇİZELGELER LİSTESİ

2.1. Örneklemin Okullara Göre Dağılımı	23
2.2. Araştırma Kapsamındaki Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı	23
3.1. Öğretmenlerin Cinsiyete, Yaş Gruplarına, Mesleki Deneyim Yıllarına, Mezun Oldukları Eğitim Kurumlarına ve Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Frekans ve Yüzdeleri	26
3.2. Yaş, Rehberlik Görüş ve Uygulama Puanları İçin Betimsel İstatistik Sonuçları	27
3.3. Kadınların rehberlik görüş ve uygulamaları için yapılan anket sonuçları	28
3.4. Erkeklerin rehberlik görüş ve uygulamaları için yapılan anket sonuçları	29
3.5. Cinsiyete Göre Rehberlik Çalışmaları Görüş Puanları İçin Yapılan T-Testi Sonuçları	32
3.6. Cinsiyete Göre Rehberlik Çalışmaları Uygulama Puanları için Yapılan T-Testi.. Sonuçları	32
3.7. 31 Yaş ve Altı rehberlik görüş ve uygulamaları için yapılan anket sonuçları	33
3.8. 32–40 Yaş arası rehberlik görüş ve uygulamaları için yapılan anket sonuçları	34
3.9. 41 Yaş ve Üstü rehberlik görüş ve uygulamaları için yapılan anket sonuçları	35
3.10. Yaş Gruplarına Göre Rehberlik Çalışmaları Görüş Puanları İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	39
3.11. Yaş grupları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan Mann-Whitney U Testi Testi sonuçları	39
3.12. Yaş Gruplarına Göre Rehberlik Çalışmaları Uygulama Puanları İçin yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	40
3.13. Yaş grupları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları	40
3.14. Mesleki deneyimi 5 yıldan az öğretmenlerin görüş ve uygulamaları için yapılan anket sonuçları	41
3.15. Mesleki deneyimi 6–15 yıl arası öğretmenlerin görüş ve uygulamaları için yapılan anket sonuçları	42
3.16. Mesleki deneyimi 16 ve üstü öğretmenlerin görüş ve uygulamaları için yapılan anket sonuçları	43
3.17. Mesleki Deneyim Yıllarına Göre Rehberlik Çalışmaları Görüş Puanları İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	47

3.18. Mesleki Deneyim Yılları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları	48
3.19. Mesleki Deneyim Yıllarına Göre Rehberlik Çalışmaları Uygulama Puanları İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	48
3.20. Mesleki Deneyim Yılları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	49
3.21. Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenlerin görüş ve uygulamaları için yapılan anket sonuçları	50
3.22. Eğitim Yüksek Okulu mezunu öğretmenlerin görüş ve uygulamaları için yapılan anket sonuçları	51
3.23. Üniversite mezunu öğretmenlerin görüş ve uygulamaları için yapılan anket Sonuçları	52
3.24. Mezun Olunan Kuruma Göre Rehberlik Çalışmaları Görüş Puanları İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	56
3.25. Kurumlar arası Farkı Test Etmek İçin Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	57
3.26. Mezun Olunan Kuruma Göre Rehberlik Çalışmaları Uygulama Puanları İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	57
3.27. Kurumlar arası Farkı Test Etmek İçin Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	58
3.28. Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alan öğretmenlerin görüş ve uygulamaları için yapılan anket sonuçları	59
3.29. Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Almayan öğretmenlerin görüş ve uygulamaları için yapılan anket sonuçları	60
3.30. Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre Rehberlik Çalışmaları Görüş Puanları İçin Yapılan T-Testi Sonuçları	63
3.31. Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre Rehberlik Çalışmaları Uygulama Puanları İçin Yapılan T-Testi Sonuçları	63
3.32. Rehberlik Çalışmaları Görüş ve Uygulama Puanları İçin Hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayısı	64

GRAFİKLER LİSTESİ

3.1. Erkek Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	30
3.2. Kadın Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	30
3.3. Erkek Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	31
3.4. Kadın Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	31
3.5. 31 Yaş ve Altı Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	36
3.6. 32-40 Yaş Arası Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	36
3.7. 40 Yaş ve Üstü Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	37
3.8. 31 Yaş ve Altı Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	37
3.9. 32-40 Yaş Arası Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	38
3.10. 40 Yaş ve Üstü Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	38
3.11. 5 Yıl ve Altı Mesleki Deneyime Sahip Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	44
3.12. 6-15 Yıl Arası Mesleki Deneyime Sahip Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	44
3.13. 16 Yıl ve Üstü Mesleki Deneyime Sahip Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	45
3.14. 5 Yıl ve Altı Mesleki Deneyime Sahip Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	46
3.15. 6-15 Yıl Arası Mesleki Deneyime Sahip Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	46

3.16. 16 Yıl ve Üstü Mesleki Deneyime Sahip Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	47
3.17. Eğitim Enstitüsü Mezunu Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	53
3.18. Yüksek Okul Mezunu Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	53
3.19. Üniversite Mezunu Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	54
3.20. Eğitim Enstitüsü Mezunu Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	55
3.21. Yüksek Okul Mezunu Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	55
3.22. Üniversite Mezunu Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	56
3.23 Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alan Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	61
3.24 Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Almayan Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	61
3.25 Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alan Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	62
3.26 Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Almayan Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.	62

Giriş

Rehberlik eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesine yardımcı olan, onu tamamlayan çalışmalardır. Bütün eğitim sürecinde öğrenciler kendini tanıma, geleceğe yönelik seçim yapma, karşılaştıkları sorunları çözme, potansiyellerini kullanmada rehberlik hizmetlerinin yardımına ihtiyaç duyarlar.

İlköğretim dönemi, çocukların bedensel ve ruhsal çok hızlı bir gelişim içinde oldukları ve bu anlamda rehberlik hizmetine en çok ihtiyacın duyulduğu bir çağdır. Kişilik ve sosyal gelişimlerinin temellerinin atıldığı bu dönemde rehberlik hizmetleri hayati bir öneme sahiptir. Zira ilköğretim döneminde öğrencilerin birey olarak kendini tanıması, ilgi ve yeteneklerinin farkına varması onun eğitim hayatını da olumlu yönde etkileyecektir.

İlköğretimde gerek yeterli uzmanın olmaması, gerekse öğretmen-öğrenci ilişkisinin etkili olmasından dolayı rehberlik çalışmalarının yürütücüsü sınıf öğretmenidir. Sınıf öğretmeni öğrencileri ile uzun zaman birlikte olduğundan onları daha iyi ve sağlıklı tanıma, gelişimlerini gözleme ve etkileme olanağına sahiptir.

İlköğretim birinci kademe sınıf öğretmeni rehberlik uzmanının en önemli yardımcısıdır. Öğretmenlerin de bu hizmeti yerine getirebilmeleri için bu konuda bilgili, istekli ve olumlu bir tutuma sahip olmaları gerekmektedir. Bu anlamda, ülkemizde ilköğretim döneminde rehberlik çalışmalarının durumunun belirlenmesinde sınıf öğretmenlerinin rehberlik çalışmaları ile ilgili düşünceleri ve yaptıkları çalışmalar hakkında bilgi edinilmesi bu hizmetlerin niteliğinin anlaşılması ve yaşanan sorunların irdelenmesi açısından yararlı olacaktır.

Bu araştırma ile ilköğretim birinci kademedeki rehberlik çalışmalarının yürütücüsü olan sınıf öğretmenlerinin rehberlik görevleriyle ilgili görüşleri ve uygulamalarını tespit edilerek, ilköğretim okullarında birinci kademedeki görev yapan sınıf öğretmenlerinin rehberlik görevleri ve uygulamalarının incelenerek bu alandaki yeterlilik ve beklentilerini ortaya koymak ve olası çözüm yollarını bilimsel bir yaklaşımla sunmaktır. Bu yolla ilköğretim I. kademedeki görev yapan sınıf öğretmenlerinin rehberlik görevlerinin ve amaçlara göre uygulamalarının sınıf öğretmenlerinin cinsiyet, yaş grubu, mesleki kıdemleri, mezun oldukları okullara, hizmet içi eğitim alma durumlarına göre gösterdiği farklılıkları ortaya

koymaktır. Sınıf öğretmenlerinin düşünceleri ve uygulamaları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

I. BÖLÜM

REHBERLİK OLGUSU VE GELİŞİMİ

1. 1. REHBERLİK KAVRAMINA TANIMSAL YAKLAŞIM

Değişik zamanlarda ve değişik alanlarda farklı anlamlar ifade etmekte olan rehberliğin disiplinler arası bir bilim olması tanımını güçleştirmektedir. Bunun yanı sıra rehberlik uygulamalarının dayandıkları kuramların farklılığı, öğretim ve yönetim hizmetleri ile bütünleşememesi, bu alanda çalışan personel arasında görülen eğitim ve uygulama becerileri açısından ayrılıklar ve davranış bilimleri araştırmalarından sürekli olarak etkilenmesi rehberlik kavramını tanımlama zorluklarının nedenleri arasında sayılabilmektedir.¹

Rehberlik bir anda olup biten bir şey değildir. Rehberlik çalışmalarının etkili sonuçlar vermesi bir süre gerektirir. Bunun için rehberlik hizmetleri süreklidir. Rehberlik hizmetleri sadece okulda değil bireyin bulunduğu her yerde vardır. İnsan yaşamının her döneminde rehberliğe ihtiyaç duyar.²

1.1.1.Rehberlik Kavramının Tarihçesi

Rehberlik çalışmalarının başlangıcı ve gelişmesinde A.B.D. öncülük etmiştir. Rehberlik uygulamaları ilk olarak meslek seçimine-iş bulmaya yardım hizmetleri olarak başlamış daha sonra bireyin eğitsel ve kişisel gelişimini de kapsamak üzere genişlemiştir. Kuşkusuz mesleki rehberlik çalışmalarının başlamasında yirminci yüzyılın başında zekâ ve yetenek testlerinin gelişmesi önemli rol oynamıştır. Eli Weaver, 1906'da Meslek Seçme kitabı yayınlamıştır. Rehberlik hareketinin kurucusu olarak bilinen Frank Persons, 1908'de Boston'da kurduğu mesleki rehberlik bürosuyla gençlere seçecekleri mesleklerle ilgili danışma hizmeti vermiştir. Amaç, gençlerin, kendi imkân ve yeteneklerine en uygun mesleği seçmelerine ve bu mesleğe hazırlanarak girmelerine yardım etmektir.³

¹ Altıntaş, E., **Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik**, 6. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2005, s.5.

² http://okulweb.meb.gov.tr/47/09/185964/index_dosyalar/Page1008.htm (13.06.07)

³ Yeşilyaprak, B., **Eğitimde Rehberlik Hizmetleri**, 2. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2001, s.20.

1.1.2. Rehberliğin Tanımı

“Rehberlik, kendini anlaması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini kendine en uygun düzeyde geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için uzman kişilerce bireye verilen psikolojik yardımlardır”.⁴

“Rehberlik, bireyi tanımak, onu kendisine tanıtmak, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirebilmesi için uzman kişilerce bireye yapılan sistemli, bilimsel ve profesyonel bir yardım sürecidir”.⁵

Rehberlik, kişiyi hedef tutar. Onun kendi yeteneklerini, ilgilerini, ihtiyaçlarını ve mevcut imkânlarını anlamasına ve bu suretle bir “kişi” olarak imkân ve hudutları içinde onları azami şekilde geliştirmesine yardım eder. Bireyin etkili bir şekilde kendi başına hareket edebilen bir varlık olmasına çalışır.⁶

Rehberlik seçimler ve uyum yapmada, problem çözmeye bir kişinin ötekine verdiği yardımdır.⁷

Bireyin kendini anlaması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için uzman kişilerce bireye yapılan psikolojik yardımlardır.⁸

1.1.3. Rehberliğin Amaçları ve İşlevleri

Rehberliğin amacı bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir”.⁹ Kendini gerçekleştiren bireyler, psikolojik sağlığı yerinde olan çağdaş insanda bulunması gereken

⁴ Keççeoğlu, M., **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, İstanbul, 1999, s.13.

⁵ Aydın, B., **Çocuk ve Ergen Psikolojisi**, İstanbul, 1997, s.1.

⁶ Tan, H., **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, 3. Baskı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1992, s.13.

⁷ http://okulweb.meb.gov.tr/47/09/185964/index_dosyalar/Page1008.htm (13.06.07)

⁸ http://okulweb.meb.gov.tr/47/09/185964/index_dosyalar/Page1008.htm (13.06.07)

özelliklere sahiptir. Yani kendi ve başkaları hakkında iyi düşüncelere sahip, insan değerlerine saygılı, yaratıcı ve yeni yaşantılara açıktır. Kendini gerçekleştirme birey için yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bu anlamda kendini gerçekleştirmekte olan birey geçmişten daha çok geleceğe dönüktür. Kendisini değiştirmekte olan bu gerçek dünyanın bir parçası olarak görmektedir.¹⁰

Kendini gerçekleştirme hümanistlik psikoloji ekolünün ortaya koyduğu bir düşüncedir. İlk olarak Maslow tarafından ortaya konulmuştur. Maslow'a göre insanın temel ihtiyaçlarının başında fizyolojik ihtiyaçlar gelmektedir. Bunu sırasıyla güvenlik, sevgi, benliğe saygı, özgerçekleşim ihtiyacı izlemektedir. Kendini gerçekleştiren insan tüm yeteneklerini ve gizli güçlerini içinde yaşadığı ana göre sonuna kadar kullanabilen kimsedir. Maslow'a göre olanak tanındığı durumda her insan kendini gerçekleştirebilir ancak bunun için alt basamaklarda yer alan temel gereksinimlerin yeterince doyum sağlaması gerekmektedir. Temel gereksinimlerinde doyum sağlayan insan kendini daha iyi ve özgür hissedecek ve kendisinde varolan tüm potansiyelleri açığa çıkaracaktır.¹¹

Rehberliğin en önemli işlevi bireyin kendisi ve çevresi hakkında edindiği bilgileri özümlemesine ve doğru sağlıklı tercihler yapabilen bir kişi olmasına yardımcı olmaktır. Bu da "Psikolojik Danışma" adı verilen bireysel ya da grupla yürütülen özel bir etkileşim yöntemi ile gerçekleştirilen bir hizmettir.¹²

Rehberliğin amacı bireyin, kendini tanımasını ve kendi güçlerine güvenmesini sağlayarak, kişisel- toplumsal gelişimine yardımcı olmaktır.

1.1.4 Rehberlik Türleri

⁹ Kepçeoğlu, a.g.k., s.14.

¹⁰ Altıntaş, a.g.k. s.7.

¹¹ Erden, M.,- Akman, Y., **Eğitim Psikolojisi**, Arkadaş Yayın Evi,Ankara, 1995, s.94.s.95.

¹² http://www.fatihkoleji.com/LISELER/fatihkoleji_zumre_pdr_psikolojik_danismaverehberlik.php

Rehberlik hizmetlerinin sunulması hayatın birçok alanında bir zorunluluk halini almıştır. Eğitim alanında yaygınlık kazanan rehberlik hizmetleri başka alanlarda da önemsenmeye başlanmıştır.¹³

Rehberlik, genel olarak, hizmetin kişiye ya da gruba verilmesine, rehberliğin fonksiyonuna ve yapıldığı alana göre sınıflandırılabilir. Problem alanına göre rehberlik üç gruba ayrılır. Birey bir bütündür. Onun problemleri de bütünün içinden bir durumdur. Bu sebeple rehberlik ve psikolojik danışma oluşumu da bütündür. Sadece bilimsel İnceleme kolaylığı açısından rehberlik, hizmetin yöneldiği problem alanına göre "Eğitsel Rehberlik", "Mesleki Rehberlik" ve "Kişisel Rehberlik" olarak üçe ayrılmaktadır.¹⁴

1.1.4.1. Eğitsel Rehberlik ve Psikolojik Danışma

“Eğitsel sorunlarla ilgili olarak eğitim sisteminde bireye veya bireylere görülen yardım etkinliklerine Eğitsel Rehberlik ve Psikolojik Danışma denmektedir.”¹⁵

Eğitsel rehberlik; öğrencilere okul seçme, okula ve okulun bulunduğu çevreye uyum sağlama, alan ve ders konularında sağlıklı tercihler yapma, verimli çalışma alışkanlıkları kazandırma, öğrenme güçlüklerinden kurtularak okulda başarılı olma, yeteneklerini geliştirme ve zamanı iyi kullanma gibi konularda yapılan yardımları içerir.¹⁶

Bireylerin kendi yeteneklerini, ilgi ve ihtiyaçlarını, çevresindeki olanakları görerek sağlıklı kararlar almalarına yönelik olarak sürdürülen rehberlik hizmetleri eğitimin ayrılmaz bir parçası olmuştur.

¹³ Ilgar, M. Z., **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, Ankara, 2005, s.28.

¹⁴ Tan, a.g.k, s.104

¹⁵ Özoğlu, S., **Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma**, 2.Baskı, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları Ankara, 1997, s.94

¹⁶ Ilgar, a.g.k., s.37.

Eğitim alanında yürütülen rehberlik hizmetlerinin yönetim, ğretim ve ğrenci kişilik hizmetleri olarak üç boyutu vardır. Bu hizmetlerin hepsi de birbirini tamamlamaktadır.¹⁷

1.1.4.2. Mesleki Rehberlik ve Psikolojik Danışma

İnsanın hayatında verdiği önemli kararlardan biri de meslek seğimidir. Bu nedenle söz konusu tercihin sağlıklı şekilde yapılabilmesi büyük önem taşımaktadır.¹⁸ Günümüzde sanayileşmiş ülkelerde olduğu kadar, gelişme yolundaki ülkelerde de, meslek ve iş dünyasındaki çeşitliliğin artışı aileleri de g durumda bırakmaktadır. Bu durum mesleki rehberlik ve danışma hizmetlerine olan ihtiyaı arttırmıştır.¹⁹

Meslek rehberliği bir bireyin kendi nitelik ve şartlarını kavrayarak onlara en uygun mesleği seğmesi, bu meslek için hazırlanması ve bu mesleğe girerek orada başarı ile ilerlemesi oluşumuna yardım faaliyetleridir.²⁰

1.1.4.3. Kişisel Rehberlik ve Psikolojik Danışma

Kişinin duygu ve düşüncelerinden kaynaklanan ya da sosyal ilişkilerinden, davranışlarından doğan problemlerdir. Bu anlamda kişinin kendileriyle ilgili kişisel problemlerinin çözümü için yapılan yardıma Kişisel Rehberlik ve Psikolojik Danışma denir. Okulda kişisel problemlerle ilgili rehberliğin temel amaca, bireyin kendini psiko-sosyal bir varlık olarak algılaması, yetenek ve imkânlarını en iyi şekilde kullanabilmesine yardım etmektir.²¹

1.2. ÜLKEMİZDE VE DÜNYADA REHBERLİK ALIşMALARININ TARİHÇESİ

¹⁷ Ilgar, a.g.k., s.29.

¹⁸ Ilgar, a.g.k., s.38.

¹⁹ zgven, İ.E., **ağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, 2.Basım, Pdrem Yayınları, Ankara, 2000, s.145

²⁰ Tan, a.g.k., s.122.

²¹ Kepçeoğlu, a.g.k., s.75.

1.2.1. Dünyada Rehberlik Çalışmalarının Gelişimi

Bir okula ilk defa danışman ataması 1898 yılında olmuştur. Jesse B. Davis, Detroit şehrinde bir lisede danışman olarak çalışmaya başlamıştır. Tabii bu atamanın gerçekleşmesini hazırlayan birçok fikir gelişmelerinin olmuş olacağı muhakkaktır. William Healy, Chiacago'da suçlu çocukların sistematik psikiyatrik muayeneden geçmelerini sağlamak için 1909 yılında Psikopatik Gençlik Enstitüsü'nü kurduğunu sağlamıştır. İlk Çocuk Rehberlik Kliniği olmuştur.

1.2.2 Ülkemizde Rehberlik Çalışmalarının Gelişimi

Ülkemizde rehberlik fikir ve kavramından söz edilmeye başlanması İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen yıllara rastlamaktadır. Öğretim programlarında bireyler arasındaki farklılıklara ve öğretim faaliyetlerinin buna uygun olarak düzenlenmesi gerektiğine değinilmektedir.²² Örneğin 1939 İlkokul müfredat programında “öğretmen öğrencilere kılavuzluk eder.” denmektedir. 1948 Ortaokul Müfredat Programı'nda ise “okul her öğrenciye yeteneklerinin sınırları içinde en yüksek başarıya götüreceği kılavuzluğu yapmalıdır” ifadesi vardır.

Daha sonra Türk-Amerikan işbirliği içinde ekonomi ve eğitim alanında yapılan yardımlar, Amerika'daki ilke ve uygulamaların ülkemize yansımaya yol açmıştır. Türk Milli Eğitimi'nin yenileşmesi çalışmalarıyla ilgili olarak Amerika'dan uzmanlar davet edilmiş ve eğitimin çeşitli dallarında yetiştirilmek üzere Amerika'ya öğrenci gönderilmiştir. Rehberlik konusunda Amerikalı birçok eğitim uzmanı ülkemize davet edilerek çeşitli konferans ve seminerler vermişlerdir. Rehberlik alanında pilot uygulamalar başlatılıp sonuçları değerlendirilmiştir.1953 yılında eğitimde kullanılacak ölçme araçlarını geliştirmek üzere Talim ve Terbiye Dairesi'ne bağlı “Test ve Araştırma Bürosu” kurulmuştur.

1953- 1954 öğretim yılından itibaren Gazi Eğitim Enstitüsü'nün Pedagoji ve Özel Eğitim Bölümleri'nde “Rehberlik” ve “Rehberlik Teknikleri” dersleri okutulmaya başlanmıştır.²³

²² Kuzgun, Y., **Rehberlik ve Psikolojik Danışma**,8. Baskı, Ö.S.Y.M. Yayınları Ankara, 2000, s.20.

²³ Tan, H., s.39.

Öğretmen yetiştiren kurumlarda 1950’li yıllardan itibaren yeni gelişmeler doğrultusunda eğitim programlarına “Ruh Sağlığı” ve “Rehberlik” dersleri girmiştir.²⁴

“1954 yılında Ankara ve İstanbul başta olmak üzere altı ilde “Rehberlik ve Araştırma Merkezi” kurulmuştur”.²⁵

1960’tan sonra kalkınma planlarında ve şura çalışmalarında “Yöneltme” hizmetleri esas eksen alınmıştır.²⁶ 1974-1975 öğretim yılından itibaren tüm öğretim kurumlarında yaygın rehberlik uygulamaları başlatılmış ve rehberlik saatleri okul programlarında zorunlu saatler olarak yer almıştır. Söz konusu bu uygulamalar sınıf öğretmenlerinin sorumluluğuna bırakılmıştır.²⁷

Okullarımızda rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi için Meb’e bağlı Özel Eğitim, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurulmuş ve daha önce açılan Rehberlik Araştırma Merkezleri de bu daireye bağlanmıştır.²⁸

1.3.EĞİTİMDE REHBERLİK HİZMETLERİ

Eğitim, kişiye okul hayatının ilk yıllarından başlayarak çevresini daha iyi tanımaya, geleceğini verimli olacak şekilde planlamaya imkân verir.

Bugünü yaşayan çağdaş insan denilen kişi büyük bir ikilem içindedir. Bir yandan kişiliğini geliştirip olgunlaştırmak için kendini değerlendirmek, başkalarından soyutlanarak kendi iç dünyasını, güçlerini tanıyıp ortaya çıkartmakta; öte yandan günlük yaşantısı ve gereksinimlerini doyumak amacıyla başkalarıyla sıkı ilişkiler içinde bulunmaktadır.²⁹ Bunun

²⁴ Binbaşı, a.g.k., s.429.

²⁵ Kepçeoğlu, a.g.k., s.47

²⁶ Yeşilyaprak, a.g.k, s.21.

²⁷ Doğan, a.g.k, s.71.

²⁸ Yeşilyaprak, a.g.k, s.22.

²⁹ Köknel, Ö., **Kişilik**, 17.Basım, Akdeniz Yayıncılık, İstanbul, 2005, s.13.

için yani, insan davranışına yön veren nedenleri fen bilimlerinde olduğu gibi ne kadar gerçekçi bir yüzeyde yakalarsak o kadar doğru kararlara varabiliriz. Bunun gereği olarak bireyin davranışının nedenlerine ilişkin bilgilere ihtiyaç vardır. Eğitim kurumlarının görevi bu ikilemi bütünleştiren, denge kuran bireyleri yetiştirmektir. Zira eğitim, bireyi tüm yönleri ile bir bütün olarak ele alma ve geliştirme durumundadır. Günümüzde eğitim bireyin zihinsel gelişimi kadar kişisel sosyal gelişimi ile de ilgilenmek zorundadır.³⁰

Bireyin belirtilen bu bütün olarak gelişiminin sağlanabilmesi için, müfredat programlarının, eğitim durumlarının, okul şartlarının buna uygun şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır. Bunun içindir ki, günümüzde rehberlik eğitimin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Öğrenemeyen, problem çıkaran bireyleri, bundan bir şey olmaz deyip bir kenara atmak dönemi çok gerilerde kalmıştır. Eğitim kurumlarının öğrencilerin tüm sorunları ile ilgilenip, ondan sonra onlardan başarı beklmeleri gerekmektedir.

Günümüzde, eğitim sürecinin her kademesinde öğrenciler rehberlik hizmetlerinden yararlanabilmektedirler. Bu aynı zamanda onların buna ihtiyaç duyduklarının da bir ifadesidir. Eğitimin sürekli olduğu düşünülürse okulöncesi çağdan başlayarak yükseköğretim hatta lisansüstü eğitime kadar olan uzun süreçte öğrencilerin gelişim, öğrenme ve eğitim ihtiyaçlarını karşılamada rehberlik hizmetlerinden yararlanılır.³¹ Rehberlik hizmetleri okulda öğrenci kişilik hizmetleri adı altında verilen bir dizi hizmetin merkezinde yer almaktadır. Bu anlamıyla öğrencinin bir bütün olarak gelişmesine yardım eden diğer hizmetlerle de yakından ilgilidir.³²

Geleneksel eğitimde var olan bilgi birikiminin kişiye aktarılması amacı geçerliliğini yitirmiştir. Çağdaş anlayışa göre eğitim; bireyin bedensel, duygusal, zihinsel ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve toplumu için en uygun şekilde gelişmesi oluşumdur. Yani Modern eğitim anlayışı, rehberlik ve danışma faaliyetlerini, eğitim faaliyetlerinin ayrılmaz bir parçası haline koymaktadır. Modern eğitim, öğrencinin bütün yönleri ile devamlı surette gelişmesini

³⁰ Kepçeoğlu, a.g.k.

³¹ Yeşilyaprak, a.g.k. s.29.

³² Ilgar, a.g.k. s.29

amaçlar.

Klasik eğitim sistemi yoğun bir şekilde bilgi sunmaya dayalı idi. Günümüzde ise bilgiye ulaşma yollarının öğretilmesi önem kazanmaktadır. Diğer bir ifade ile öğretme yerine öğrenmeyi öğrenme düşüncesi ağır basmaktadır. Bilgi toplumunun eğitim programları için en belirleyici yanı “öğrenmenin sürekliliği” ilkesidir.³³

Günümüzde eğitim bireyin zihinsel gelişimi kadar kişisel ve sosyal gelişimi ile de yakından ilgilenmek durumundadır. Bireyin her yönü ile bir bütün olarak gelişmesinin önemi karşısında, eğitimde program kavramı de yeni boyutlar kazanmıştır. Bugün sözü edilen bu programlar öğrencinin gelişmesi için düzenlenen etkinliklerin ve yaşantuların tümünü içermektedir. Bu anlayış çerçevesinde, Psikolojik Danışma ve Rehberlik hizmetleri ve diğer öğrenci kişilik hizmetleri eğitim programının içinde ve onun ayrılmaz bir parçası olarak benimsenmektedir.³⁴

1.3. İLKÖĞRETİMDE REHBERLİK

“İlköğretim” kavramı ile bugün, 6–14 yaşlar arasında bulunan çocukların devam ettiği 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin yapıldığı okul dile getirilmektedir. İlköğretim birinci yılından beşinci yılının sonuna kadarki bölümüne birinci kademe, altıncı yılından sekizinci yılına kadar olan bölümüne ise ikinci kademe denmektedir.

Birinci kademe rehber öğretmenliğinin daha kolay olduğu ileri sürülmektedir. Bunun nedenleri arasında ilkokulda eğitimin genellikle aynı öğretmen tarafından sürdürülmesini, diğer taraftan bu çağ çocuklarının henüz derinleşmemiş olmasını sayabiliriz.³⁵

Okul öncesi eğitimde olduğu gibi ilköğretim döneminde de bireyin gelişimine elverişli ortam hazırlanması önemini korumaktadır. Gerek yönlendirmenin isabetli olması gerekse bireyin

³³ Erdoğan, İ., **Eğitimde Değişim Yönetimi**, 2. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2004, s.4

³⁴ Kepçeoğlu, a.g.k.

³⁵ Bakırcıoğlu, R., **İlköğretim Orta Öğretim ve Yüksek Öğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma**, 4. Baskı, Turhan Kitap Evi, Ankara, 1994, s.253.

tüm olarak gelişimine yardım için ilköğretim süresince öğrencinin tanınması ve onun kendini tanıyıp kabul etmesi gereklidir. Dolayısıyla ilköğretimde rehberliğin amacı bir anlamda öğrencilerin kendilerini tanımalarına yardımcı olmaktır.³⁶

İlköğretimde rehberlik hizmetleri, gerek ülkemizde gerekse dünyada uzun yıllar ihmal edilmiş ve genellikle orta öğretim düzeyinde kalmıştır. Ancak 60'lı yıllardan sonra dünyada ve 90'lı yıllardan sonra ise de ülkemizde bu konuya olan ilgi artmıştır.

Son yıllarda ilköğretim okullarına atanan rehber öğretmenlerin sayısında sevindirici bir artma olmakla birlikte bu yeterli değildir. Mevcut olanların da bir kısmı uygun çalışma odası, öğretmen, yönetici desteği gibi konularda zorluklar yaşamaktadırlar. Psikolojik danışma yapmak için uygun bir yerin sağlanması, kaçınılmaz bir gerektir. Ancak, okullarda bir yandan uygun ortam ve koşulları sağlamaya çaba gösterirken, aynı zamanda psikolojik danışma hizmetlerinin yoğunluğunu arttırmaya ve bu hizmetleri gerçekten tüm rehberlik hizmetlerinin merkezi haline getirmeye de çaba göstermek gerekir.³⁷ Bu doğrultuda öğretim hizmetleri rehberlik anlayışına göre yürütülür, konuları ve öğretim yöntemleri bireysel farklara uyarlanırsa, o zaman mutlak ölçütlere göre değerlendirme ve bunun sonunda "geçer" "kalır" gibi yargılara varmaktan vazgeçilir. Değerlendirmede bireyin öğrenme hızı, kapasitesi ve gösterdiği gelişme dikkate alınır.³⁸

1.4.1. İlköğretimin Önemi

İlköğretimin toplum ve birey için taşıdığı önem her türlü tartışmanın dışında tutulmaktadır. Çünkü ilköğretim çocuk için gerçek fırsat eşitliği ve şanstır. Çocuğun yaşadığı topluma ait bir varlık ve öge olması ancak ilköğretim sayesinde olmaktadır. O yüzden de eğitimin bu kademesi, çoğu ülkede olduğu gibi ülkemizde de, "temel eğitim" olarak adlandırılmaktadır.

Bu önemi nedeniyledir ki, ilköğrenim hakkı bizim Anayasamızın 42. maddesinde olduğu gibi, hemen bütün ülke Anayasalarında garanti altına alınmış ve eğitimin bu kademesinin istisnasız

³⁶ Ilgar, a.g.k. s.32.

³⁷ Kepçeoğlu, a.g.k.

³⁸ Kuzgun, a.g.k.

herkese zorunlu ve parasız olduğu vurgulanmış, bunun sağlanması da devletlerin görevi olduğu belirtilmiştir.³⁹

1.4.2. İlköğretimin Amaçları ve İşlevleri

Eğitim sisteminin temel aşamasını oluşturan ilköğretim okullarındaki başarı, Türkiye'nin geleceği açısından büyük öneme sahiptir. İlköğretim; devletin temel felsefesi doğrultusunda ülkenin geleceğini oluşturacak iyi vatandaşı yetiştirme, yeni nesli toplumsallaştırma işlevinin ana amaç olduğu, insan kaynağının biçimlendirildiği bir kurumdur. Belirlenmiş hedefler doğrultusunda ülkenin insan kaynaklarının temel becerilerinin ortaya çıktığı, kişiliğinin son şeklini aldığı, biçimlendirildiği bir eğitim kademesi olarak ülke geleceği açısından büyük öneme sahiptir.

İlköğretim öğrencilere temel bilişsel becerileri kazandırır ve toplumun etkili bir üyesi olabilmeleri için bireylerin gerekli bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirir. İlköğretim toplumdaki bireylerin ulusal amaçlar doğrultusunda bütünleşmelerini sağlar.⁴⁰

İlköğretimin temel amaçları şu dört nokta etrafında toplanabilir :⁴¹

1. Okuma, yazma, konuşma, hesap gibi becerilerin kazandırılması
2. Büyümekte olan çocukların gittikçe genişleyen bir çevrede sosyalleştirilmesi,
3. Çocuğun biyo-psiko-sosyal bir varlık olarak kendini ve aynı zamanda çevresini realist bir gözle tanıyabilmesi,
4. Çocuğun biyo-psiko-sosyal gelişmesinin normal bir seyir takip etmesini sağlamak.

İlköğretim kurumlarının, çocuğu yetişkin yaşamına ve bir üst öğrenime hazırlamak üzere iki temel işlevi vardır. Temel eğitim sürecinin bu işlevleri yerine getirecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

³⁹ <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/aslan.htm> (28.05.07)

⁴⁰ Özgüven, a.g.k. s.34.

⁴¹ Tan, a.g.k. s.299.

Temel eğitimin önemi, öğrencilerin hızla artan bilgi ihtiyaçlarının karşılanmak zorunda olunması, aynı zamanda çocuğun ahlaki, devinsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlarını bir bütün olarak geliştirmek için kapsamlı bir eğitimin sağlanması ve bütün bunların özümsemesinin uzun zaman alması esaslarına dayanmaktadır.⁴²

1.4.3. İlköğretimde Rehberlik Hizmetlerinin Gerekçeleri ve Önemi

Okul denilen kurum ortaya çıkmadan önce çocukların eğitimi işini aileler kendileri yürütüyorlardı. Uzun yıllar okullarda yapılan da sadece öğretimdi. Dünyada yaşanan büyük ve hızlı gelişmeler sonucunda okul bu tek yönlü öğretim boyutu ile ihtiyaçlara cevap veremez duruma geldi. Artık öğretimden; öğreticinin öğretmesi değil, her öğrencinin kendini gerçekleştirebilmesi için gerekli olanakların sağlanması anlaşılmaya başlandı. Günümüzün modern eğitiminde her öğrencinin kendine özgü özellikleri olduğunu kabul ederek, bu özellikleri çeşitli teknikler aracılığı ile tanıma ve öğretimi bunlara dayandırma gerekmektedir. İşte bu nedenle, kişinin bütünüyle gelişmesine; etkin bir kişisel toplumsal ve mesleki uyum gücü kazanmasına yardımcı olmak amacıyla okullara öğrenci kişilik hizmetleri adı altında yeni hizmetler girmiş oldu.⁴³

Bireyin okulda kazandığı eğitim deneyimi, öğrenme davranışının gelişmesini veya öğrenmeye karşı isteksizliği geliştirdiği bir gerçektir. İlköğretim döneminde kazanılan tecrübeler, gelecekte bireyin akademik, psikolojik ve bireysel gelişmelerini en etkin şekilde motive etmesi açısından önemlidir. Okullar da öğrencilerin karşılaşılabileceği sorunlar genelde öğrenme süreciyle ilgilidir. Bu yüzden onların öğrenme gücünü, eğitime verdiği önemi ve ilgisini, değerlerini, kişilik özelliklerini bilmek gerekir. Bunun için de okul içerisinde "Öğrenci rehberlik hizmetleri" biriminin örgütlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Temel eğitim yılları, çocuğun kişilik gelişimleri açısından önemlidir. Araştırma bulguları özgüvenin gelişimi, kendini kabul ve iç denetimin gelişmesi boyutları açısından bu dönemin en iyi şekilde yaşanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Çocuğun aynı zamanda ev ortamından

⁴² Yeşilyaprak, a.g.k. s.35. s.36.

⁴³ Bakırcıoğlu, a.g.k. s.15.

çıkarak ilk kez sosyal bir ortam olarak okul ortamına girmesi, kendini ‘toplumsal bir varlık’ olarak görmesi açısından bu ortamın demokratik ve insancıl olması önemli bir husustur.

Bu dönemde yapılacak başarılı mesleki rehberlik hizmetleri ile ilerde çocuğun başarılı meslek elemanı olmasına yardımcı olacaktır. Diğer taraftan, sekiz yıllık temel eğitim çerçevesinde yer alan yöneltme işlevinin yerine getirilmesi de rehberlik hizmetleri ile mümkün olabilmektedir.

İlköğretim öğrencileri arasında bulunan bireysel farklılıklara duyarlı uygun gelişim ortamlarının sağlanabilmesi için de yine rehberlik hizmetlerine ihtiyaç vardır.⁴⁴

Özetle, çocuğun kişisel, mesleki ve eğitsel gelişimleri açısından ilköğretim döneminde rehberlik hizmetleri sağlanması gerekmektedir. Bütün bunların sağlıklı olarak gerçekleştirilebilmeleri için, ilköğretim dönemine ciddi ağırlık verilmesi ve önemsenmesi gerekmektedir.

1.4.4. İlköğretim I. Kademe Sınıf Rehberlik Programı İçeriği

1.4.4.1. İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin (6–12 yaş) Gelişim Özellikleri

Gelişim büyüme ile karıştırılmamalıdır. Zira büyüme yalnızca fiziksel özellikler için kullanılırken, gelişim bunun yanı sıra diğer özellikleri de kapsayacak şekilde kullanılır.⁴⁵ Kısacası gelişim büyüme, olgunlaşma ve öğrenmenin sonucudur. Gelişim aynı zamanda tek yönlü bir süreçtir. İnsanlar yaşamları boyunca gelişme değişme içindedirler. Yani insan her durumda gelişimin bir noktasında durmaktadır. Bu açıdan, eğitimin en kısa zamanda ve en üst düzeyde gerçekleştirilebilmesi için çocuğun gelişim özelliklerini bilmek gerekir. İlköğretim I. dönemi çocuklarının taşıdığı özellikler şu şekilde sıralanabilir:

- Bu dönemde çocuklar büyüme, gelişme ve değişim halindedirler,
- Birbirini etkileyen farklı alanları bütünleyici yaşantılar içindedirler,

⁴⁴ Yeşilyaprak, a.g.k. s.38.

⁴⁵ Bacanlı, H., **Gelişim ve öğrenme, Ankara**, 12.Basım, Nobel Yayın Evi, 2006, s.46, s.48

- Kendini sözel olarak ifade etme yeteneği nispeten sınırlıdır,
- Akıl yürütme gücü tam gelişmemiştir,
- Dikkati uzun süre yoğunlaştırmakta sıkıntı çekerler,
- Heyecan ve isteklerini kolayca harekete geçirebilir,
- Aceleci davranırlar, uzun erimli bakış gelişmemiştir,
- Duygularını açıkça gösterirler.⁴⁶

Öğrencilerin içinde buldukları gelişim özellikleri, öğretmenler tarafından iyi tanımlandığı ve kavrandığı takdirde, onun diğer öğrencilerden farklı veya onlara benzer olan yönlerinin tespitinde, öğrenciyi doğru tanımada ve onun kendisini tanımasına yardımcı olmada önemli faktörlerdir.

1.4.4.2.İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin (6-12yaş) Gelişim Görevleri:

“Gelişim görevi, kişinin içinde bulunduğu yaşam döneminde başarması gereken görevleri, kazanması gereken bazı özellikleri, geliştirmesi gereken davranışları ifade eder.”⁴⁷

Bu dönem çocuklarının gelişim görevleri şöyledir:

- “Büyük ve küçük kaslarını kullanmayı öğrenme,
- Çeşitli oyunlar ve devinsel etkinliklerde beceri kazanma,
- Kurumsal kurallara uygun davranmayı öğrenme,
- Yaşlılarıyla iyi geçinme,
- Aile dışında başka yetişkinlerle ilişki kurabilme,
- Bedenini kendine özgü nitelikleri ile tanıma,
- Cinsiyetini kabul etme ve cinsiyet rollerini benimseme,
- Yetişkinleri model alarak toplumsal ve mesleki rolleri öğrenme,
- Okuma-yazma ve matematikle ilgili temel becerileri kazanma,
- Karar verme, sorumluluk üstlenme konularında kişisel bağımsızlığını kazanmaya başlama,

⁴⁶ Yeşilyaprak, a.g.k. s.762

⁴⁷ Bacanlı, a.g.k. s.46

- Somuttan soyuta doğru akıl yürütme gücünü kazanma,
- Vicdan ve değerler istemini geliştirme.⁴⁸

Her birey gelişim görevine kendine göre anlam yüklemektedir. Aynı zamanda bireyler, gelişim görevleri açısından farklılık göstermektedirler. Diğer taraftan gelişim görevleri bir araya gelerek bir bir doku oluştururlar.⁴⁹ Bireyin fiziksel olgunlaşması ile gelişim görevleri kendilerini göstermeye başlarlar. Gelişim görevleri toplumsal beklentiler ve kişisel taleplerden etkilenmektedir. Kişi bunlardan örülü değer yargılarına göre kendisine uygun gelişim görevi seçer ve üstlenir.

1.4.5. İlköğretimde Rehberliğin Amaçları ve İlkeleri

Kuzgun (1997)'a göre rehberliğin hedefi, öğrencinin kendini tanımasına yardımcı olmaktır. Aydın (1990)'a göre ise temel eğitimde rehberlik hizmetlerinin temel hedefi, çocukların eğitim ortamına alışmalarıdır.⁵⁰

Bu dönemde amaç çocuğun gelişim görevlerini yerine getirmesine ve ortaya çıkabilecek sorunlarla başa çıkabilmesine yardımcı olmaktır. Rehberliğin genel amacı, bireyin her gelişim döneminde sağlıklı ve uyumlu bir gelişim sürdürebilmesine ve kendini gerçekleştirmesine yardımcı olmak olduğuna göre bu genel amaç doğrultusunda ilköğretim düzeyinde rehberliğin amaçlarını şu şekilde sıralamak mümkündür:⁵¹

1. Çocuğun kendini tanıması ve anlaması.
2. Sorumlu ve amaçlı bir birey olması.
3. Sağlıklı bir toplumsal yaşantıyı gerçekleştirmesi.
4. Öz-yönetim, öz-denetim, problem çözme ve karar verme konularında gelişmesi.

⁴⁸ Yeşilyaprak, a.g.k. s.75

⁴⁹ Bacanlı, a.g.k. s.45.

⁵⁰ Külahoğlu, Ş., **Okul Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Programlarının Geliştirilmesi**, 2. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2004, s.204.

⁵¹ Yeşilyaprak, a.g.k. s.37

5. Kendisi hakkında olumlu tutum ve anlayış geliştirmesi, kendini kabul düzeyinin artması.
6. İnsan davranışının doğasını anlaması ve insan ilişkilerinde olgun davranmasıdır.

İlköğretimde rehberliğin ilkelerini şu şekilde özetlemek gerekir:⁵²

1. Gelişimin bir süreç olduğu bilinerek çocuğun okul öncesi eğitimdeki kazanımları değerlendirilerek yeni kazanımlar bunun üzerine kurulmalıdır.
2. Aile bu dönemdeki çalışmalara dâhil edilmelidir.
3. Çalışmalar ders dışı etkinliklerin yanı sıra ders programlarının içine kaynaştırılmalıdır.
4. Çocuğa olabildiğince aktif olma fırsatı sağlanarak gelişim görevlerinin başarılmasına yardımcı olunmalıdır.
5. Temel eğitim boyunca öğretmen çocuğun gelişimini izlemeli ve okul rehberlik uzmanının gözetiminde çocuğun kendini tanımasına yardımcı olunmalıdır.
6. Bu dönem boyunca çocuğa kendisini, aile ve meslek çevrelerini keşfetme tanıma fırsatı verilmelidir.
7. Rehberlik çalışmaları eğitsel ve mesleki gelişime yardımcı olarak planlanmalıdır.

Yukarıdaki amaçlar ve ilkeler doğrultusunda ilköğretim I. kademe sınıf rehberliği programında yapılması gereken etkinlikler, çocuğun kendini tanıması ve anlaması, başkalarını anlaması ve kabullenmesi, öz-denetim, problem çözme ve karar verme yetilerinde gelişmesi, öz saygı ve girişim becerilerine sahip olmasını sağlamalıdır.

1.4.6. İlköğretimde Rehberlik Hizmetlerinin Kapsamı

İlköğretim düzeyinde çocuğa düzgün konuşma, okuma ve yazma gibi temel beceriler kazandırılmasının yanı sıra kişilik gelişimine de yardımcı olunmalıdır. Bu nedenle rehberlik hizmetleri kapsamında uygun sınıf ortamı oluşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda öğrencilere özgüven kazandırma, olumlu bir benlik kavramı geliştirme, başkaları ile dengeli ilişkiler kurmasını sağlamaya yönelik etkinlikler yapılmalıdır.

Diğer taraftan, rehberlik programında, tüm eğitim süresince her olanaktan yararlanarak

⁵² Külahoğlu, a.g.k, s.203.204

“öğrencileri tanıma ve onların kendilerini objektif olarak tanımalarına yardım” çalışmaları yer almalıdır.

Rehberlik programında yer alması gereken bir diğer konu ise “eğitsel ve mesleki rehberlik etkinlikleri”dir. Öğrencileri tanımayı ve onların gizilgüçleri oranında gelişmelerini sağlamayı isteyen öğrenci velileriyle yakın ilişki kurulmalıdır.

Birinci kademedeki öğrencilere mesleklerin tanıtımı; programdaki sağlık, ulaşım, köy, kasaba, kent ve ülke yönetimi vb. konulara ağırlık verilerek iş ve çalışma yaşamı insanların uğraşları çok genel boyutta yapılmaktadır.

Özel eğitime gereksinim duyan çocukların belirlenmesi ve bunların düzeylerine uygun öğretim programlarının uygulanması çalışmaları da rehberlik programı kapsamında olan çalışmalardandır.⁵³

1.5. I. KADEME SINIF ÖĞRETMENLERİNİN REHBERLİK HİZMETLERİ İLE İLGİLİ GÖREVLERİ

Genel olarak okullarda rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde iki temel görüş ya da yaklaşım ileri sürülür. Bunlar:

Öğrencilerle bireysel ve yüz yüze ilişki kurularak sunulması amacıyla yetiştirilmiş rehberlik uzmanlarının kullanımını vurgulayan “uzman merkezli rehberlik programı” yoluyla bu hizmetlerin gerçekleştirilmesidir.

Rehberlik uzmanının öğretmenlere “müşavirlik” hizmeti yapmak üzere kullanılmasını benimseyen “öğretmen merkezli rehberlik programı” yoluyla bu hizmetlerin öğretmen tarafından yürütülmesini savunur.

⁵³ Bakırcıoğlu, a.g.k. s.255.

İlköğretim birinci kademedeki rehberlik hizmetlerinin yürütücüsü sınıf öğretmeni'dir. Uzun süre aynı öğrencilerle birlikte olması öğretmene öğrencilerinin değişik özelliklerini yakından tanıma olanağı sağlar. Eğitim sürecinde, öğrencinin tüm olarak gelişimi açısından öğretmen etkin ve önemli bir işleve sahiptir. Bu durum aynı zamanda öğretmene rehberlik hizmetleri açısından da önemli sorumluluklar vermektedir.⁵⁴ Özellikle ülkemiz açısından bu çok daha önemli bir durumdur. Zira okullarda bu hizmeti yürütecek yeterli uzmanın olmayışı öğretmene bu anlamda duyulan ihtiyacı arttırmaktadır.⁵⁵

Sınıf öğretmeni, öğrencilerine rehberlik servislerinden pek çok olanak sağlayan kimselerdir. Ancak sınıf öğretmenin, yalnızca rehberlik servisinden alıcı olması beklenmemelidir. Sınıf öğretmeni, aynı zamanda bu hizmetin bir parçası olmalıdır. Bunun nedeni, bu dönemde öğrenme sorumluluğunun bir tek öğretmenin üzerinde olmasıdır. Bu nedendir ki bu dönemde sınıf öğretmenlerinin öğrencileri çok yönlü olarak tanıma ve etkileme olanağına sahiptirler. Bu durumda, ilköğretimin birinci kademesinde sınıf öğretmenlerinin rehberliğin dayanağı durumunda olduklarını söylemek mümkündür.

Rehberlik hizmetlerinin ilkelerinden biri, öğrenci ile ilgili tüm kişilerin işbirliği içinde olmaları gerektirir. Bu kişilerin başında da öğretmenler gelmektedir. Temel eğitim basamağında bu ilke daha fazla önem kazanmaktadır. Olumlu bir sınıf atmosferi, sağlıklı bir öğrenci-öğretmen ilişkisinin kurulmasını sağlayacaktır.

Bu durumda yalnızca öğrencilerin akademik başarılarının artırılması değil, onların aynı zamanda güven duyabilecekleri ve kendilerini gerçekleştirebilecekleri amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, ilköğretimin bu döneminde, rehberlik servislerinin sınıf öğretmenlerinden bekledikleri en önemli görevlerin başında okulda ruh sağlığını koruyucu ve geliştirici bir ortam yaratmak gelmektedir. Öğretmenlerin bu anlamda öğrencileri okula alıştırmaya, öğrenciyi tanıma, bilgi verme ve özel sorunları olan öğrencilerle ilgilenme gibi belli başlı görevleri yer

⁵⁴ Yeşilyaprak, a.g.k. s.17.

⁵⁵ Kuzgun, a.g.k. s.2 27.

almaktadır.⁵⁶

İlköğretimin rehberlik servislerinin sınıf öğretmenlerinden sağladıkları yardımları şu şekilde özetleyebiliriz:⁵⁷

1. Uygun sınıf atmosferinin yaratılması: Çocuğun bireyselliğine saygı gösterilmesidir. Böyle bir öğrenme ortamında rehberliğin en önemli gereği olan öz saygı ve başkalarına saygı özelliği doğacaktır.

2. Öğrenci hakkında bilgi toplama: İlköğretim sınıf öğretmeni, rehberlik servisinin oluşturacağı program için gerekli öğrenci bilgilerini etkin bir şekilde toplama açısından çok önemli bir pozisyona sahiptir.

3. Öğretmen tekniklerinin biçimlendirilmesi: Çocukların öğrenmeye hazırlıklarının gelişimine daha fazla zaman ayırması ile yapılan etkinlik, sınıf içinde rehberlik yardımı olmaktadır.

4. Mesleksel bilgi sağlama ve çalışma dünyasına karşı tutum geliştirme: Bireyin yaşamında meslek seçiminin, bir olay değil bir süreç olduğu düşünülürse bu süreçte birey işlere ve çalışmaya karşı nasıl bir tutum geliştirecekleri konusunda bilgi toplamaktadırlar.

5. Program düzenlemeye yardım etme: Bireyin ihtiyacı doğrultusunda programı uygulamak gerekmektedir. Bu durumda öğrencinin ihtiyacına göre dersi hazırlamak gerektiği sonucuna varılabilir. Zira insan ihtiyacına cevap verdiği ve problemlerine çözüm yolu gösterdiği zaman daha iyi öğrenmektedir.

Öğretmenlerin okul rehberlik hizmetleriyle ilgili görevleri konusunda okul rehberlik programının geliştirilmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili etkinliklere katılmalıdır. Sınıf rehberlik hizmetlerinde kullanılacak materyali sağlamak. Öğrencilerin, rehberlik

⁵⁶ Kuzgun, a.g.k. s.227.

⁵⁷ Ültanır, E., **I. Kademe Rehberlik ve Danışma**, 1. Basım, Nobel Yayınları, Ankara. 2003, s.12, s.13, s.14

ihtiyaçlarını ve bunların ne ölçüde karşılandığını belirlemektir, Çeşitli problemleri olan öğrencileri belirleyerek bunları rehberlik servisine sevk etmek. Rehberlik hizmetleriyle ilgili hizmet içi eğitim etkinliklerine aktif olarak katılmak. Her bir öğrencinin bilişsel, duyuşsal, sosyal ve fiziksel güçleri ile desteğe özel ilgiye ya da dikkate ihtiyaç duyduğu alanları ile ilgili ulaşabildiği tüm bilgileri toplamak ve bunları kullanmak. Gerek öğrencilere gerekse velilere yönelik olarak, okul rehberlik programında yer alan önleyici, geliştirici ve bilgi verici grup rehberlik etkinlikleri konusunda beceri ve deneyim kazanmak ve rehber öğretmenle işbirliği içinde bu etkinlikleri yürütmek.

Temel eğitimde sınıf öğretmeninden rehberlik açısından beklenen hizmetleri Yeşilyaprak şöyle açıklamıştır:⁵⁸

- Öğrenciyi dinleme ve nasihat etme rolü
- Öğrenciyi kabul ve havale etme rolü
- Öğrenci potansiyelini keşfetme rolü
- Öğrencinin mesleki gelişimine yardımcı olma rolü
- İnsan ilişkilerini geliştirme rolü
- Okul rehberlik programını destekleme ve geliştirme rolü.

Bu noktadan ilköğretim döneminde çocuğun sosyal ve duygusal gelişiminde okulunu sevmesinin rolü yadsınamaz. Bu durumda birinci rol öğretmene düşmektedir. Sınıf öğretmeni, sınıf ortamında eğitime dair planladığı tüm etkinliklerin böyle bir amaca hizmet etmesine özen göstermelidir. 17 Nisan 2001 tarih ve 24376 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre sınıf öğretmenin rehberlik görevleri bu doğrultuda kararlar içermektedir:

a) Okulun rehberlik ve psikolojik danışma programı çerçevesinde sınıfın yıllık çalışmalarını planlar ve bu planlamanın bir örneğini rehberlik ve psikolojik danışma servisine verir.

⁵⁸ <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/144/yaprak.htm> (28.Mayıs.2007)

b) Rehberlik için ayrılan sürede sınıfa girer, Sınıf rehberlik çalışmaları kapsamında eğitsel ve mesleki rehberlik etkinliklerini, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisinin organizasyonu ve rehberliğinde yürütür.

c) Sınıftaki öğrencilerin öğrenci gelişim dosyalarının tutulmasında, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisiyle iş birliği yapar.

d) Sınıfa yeni gelen öğrencilerin gelişim dosyalarını rehberlik ve psikolojik danışma servisi ile iş birliği içinde inceler, değerlendirir.

e) Çalışmalarda öğrenci hakkında topladığı bilgilerden özel ve kişisel olanların gizliliğini korur.

f) Sınıfıyla ilgili çalışmalarını, ihtiyaç ve önerilerini belirten bir raporu ders yılı sonunda ilk hafta içinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisine iletir.

g) Öğrencilerin ilgi, yetenek ve akademik başarıları doğrultusunda eğitsel kollara yönlentilmeleri konusunda psikolojik danışmanla iş birliği yapar.

h) Okul müdürünün vereceği, hizmetle ilgili diğer görevleri yapar. İlköğretimde 1'inci sınıftan 5'inci sınıfa kadar olan sınıfları okutan öğretmenlerde bu görevleri kendi sınıflarında; üst sınıflardaki sınıf rehber öğretmenleri gibi, öğrencilerinin yaş, gelişim, eğitim durumları, bireysel özellikleri ve gereksinimleri doğrultusunda, rehberlik ve psikolojik danışma servisinin eş güdümünde yürütürler.

İlgili maddelerden de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmeni rehberlik hizmetlerinin yürütücüsü konumundadır. İlköğretimin bu kritik döneminde öğretmen, gelişimsel rehberlik anlayışı içerisinde okul yönetimi, rehberlik uzmanı ve diğer tüm personel ile olumlu iletişim ve işbirliği çerçevesinde öğrencilerin sağlıklı gelişim göstermelerine yardımcı olmalıdır. Öğretmenin gerçekleştireceği rehberlik hizmetleri, okulun felsefesi ve misyonu, rehberliğin ilkeleri ve öğrencilerin ihtiyaçları üzerine temellendirilmelidir. Bu amaç doğrultusunda sınıf

öğretmenleri öğrenci velileri ile periyodik görüşmeler yapmalı. Sınıf Öğretmeni öğrenci velilerini yönlendirmeli. Öğrenci velileri ile sürekli iletişim içinde olup sorunları zamanında çözmelidir.

II. BÖLÜM

İLKÖĞRETİM I. KADEMEDE GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN REHBERLİK GÖREVLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ VE UYGULAMALARI

2.1. ARAŞTIRMANIN ŞEKLİ

Araştırma, sınıf öğretmenlerinin rehberlikle ilgili görüş ve uygulamalarını belirlemeye yönelik olduğundan ilişkisel tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir.

2.2. BÖLGE SEÇİMİ VE ÖRNEK TANIMI

Bu araştırmanın bölgesini, İstanbul ili Avrupa yakasında, Zeytinburnu ilçesinde bulunan resmi ilköğretim okulları I. kademesinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneğinin belirlenmesi ise, İstanbul ili, Avrupa yakasında bulunan, 5 ilköğretim okulu I. kademesinde görev yapan 94 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. 94 öğretmenden 90 tanesi ankete cevap vermiştir. Örneklem grubu, küme örnekleme yöntemiyle seçilmiş olup örnekleme ait ayrıntılı bilgiler Çizelge 3.1 de yer almaktadır.

İlçe	Okul Adı	Okul Türü	Toplam Öğretmen
Zeytinburnu	Kazım Özalp İ.Ö.O.	Devlet okulu	30
Zeytinburnu	Sümer İ.Ö.O.	Devlet okulu	15
Zeytinburnu	Abdülhak Hamit İ.Ö.O.	Devlet okulu	22
Zeytinburnu	Nuri Paşa İ.Ö.O.	Devlet okulu	15
Zeytinburnu	Çiftlik İ.Ö.O.	Devlet okulu	12

Çizelge 2.1. Örneklem Okullara Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kadın	44	48.9
Erkek	46	51.1
Toplam	90	100.0

Çizelge 2.2. Araştırma Kapsamındaki Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Çizelgeden anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenlerinin toplam mevcudu 90 olup cinsiyete göre dağılımı şöyledir: 44'ü bayan (% 48,9), 46'sı erkektir (% 51,1).

2.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada veri toplamak amacıyla anket kullanılmıştır. Anket Songül Boran tarafından hazırlanmış olup iki bölümden oluşmaktadır. I. Bölüm'de, sınıf öğretmenlerinin kişisel özellikleriyle ilgili bilgileri belirlemeye yönelik 6 soruluk kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Kişisel Bilgi Formu, Sınıf öğretmenlerinin cinsiyeti, yaşı, görev yaptıkları okul türü, halen okuttukları sınıf, mesleki deneyim, mezun olunan eğitim kurumu, bugüne kadar aldıkları hizmet içi eğitim sayısı gibi sorulardan oluşmaktadır. II. Bölüm'de ise rehberlik çalışmaları ile ilgili görüş ve uygulamaları belirlemeye yönelik 23 soruluk rehberlik çalışmaları ölçeğinden yararlanılmıştır. Bu bölümdeki sorular beşli likert tipine uygun olarak hazırlanmıştır. Ölçeğin seçenekleri ve puanlaması ; “Tamamen katılıyorum 5, Oldukça katılıyorum 4, Biraz katılıyorum 3, Çok az katılıyorum 2, Hiç katılmıyorum 1” şeklindedir. Ölçeğin, “Rehberlik Görüşleri” ve “Rehberlik Uygulamaları” adı altında iki alt boyutu yer almaktadır. 1., 2.,3.,13., 15.,16.,17.,18. maddeler “rehberlik görüşleri”ni belirlemeye yönelik olup, diğer 15 madde ise “rehberlik uygulamaları”nı belirlemeye yöneliktir. Ölçek maddelerinin bazıları şunlardır: “Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum.”, “İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum.”, “Öğretim yılı başında sınıfımda uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum” “Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.” v.b.

Ölçeğin “rehberlik görüşleri” alt boyut maddelerinden en fazla 40 puan alınmaktadır.

“Rehberlik uygulamaları” alt boyut maddelerinden ise en fazla 75 puan alınmaktadır. Puanların yüksek olması, rehberlik görevleriyle ilgili görüşlerin olumlu olduğunu ve uygulamaların yüksek düzeyde gerçekleştiğini göstermektedir.

Araştırmada veri toplama araçları, Çizelge 3,1’deki okullardaki I. kademe sınıf öğretmenlerine uygulanmıştır. Uygulama 2007 Nisan ayında tamamlanmıştır. Denek sayısınca çoğaltılan anketlerin tamamı araştırmacı tarafından dağıtılıp toplanmıştır. Ayrıca her okulda kısa süreli toplantılar yapılarak ölçek hakkında gerekli açıklamalar yapılmıştır. Katılımcıların izni alınarak önce katılımcılar araştırmanın amacı ve yöntemi konusunda bilgilendirilmiş ve yanıtlarının güvenliği konusunda güvence verilmiştir. Veri setinde öğretmenin özel bilgileri (ad, soyad gibi) istenmemiştir.

2.4. VERİLERİN ANALİZİ

Anketlerin sonuçları Microsoft Excel süzme yardımı ile değişkenler sabitleyerek seçeneklere verilen cevap sayıları toplandı. Çizelgeler hazırlandı. Hazırlanan çizelgelerden öğretmenlerin seçeneklere verdikleri cevap sayısı toplandı. Elde edilen veriler doğrultusunda yüzde grafikleri çizildi. Ayrıca araştırmada elde edilen veriler üzerinde istatistiksel analizler yapıldı. Toplanan anketler sayılarak 90 anketin olduğu tespit edildi. Bu anketler tek tek gözden geçirildi. Anketlerden elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarıldı. Sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgi formunda yer alan sorulara verdikleri cevaplarla ilgili olarak frekans ve yüzdeler hesaplamaları yapıldı. Sınıf öğretmenlerinin rehberlikle ilgili görüş ve uygulamalarının kişisel özelliklere (cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, mezun olunan kurum v.b.) göre farklılaşma durumunu belirlemek amacıyla T-Testi, Kruskal-Wallis, Mann Whitney U Testi, Sınıf öğretmenlerinin rehberlik görüşleri ile uygulamaları arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon Katsayısı. Hazırlanan çizelge ve grafikler araştırmanın amacı doğrultusunda açıklanarak yorumlandı.

Araştırmada veri toplamak amacı ile kullanılan anketin sınıf öğretmenlerinin rehberlik sorumluluklarını belirlemeye yeterli olması, uygulama sonunda anket sonuçlarının istatistiksel yollarla hesaplanması araştırmanın güvenilirliğini ve geçerliliğini artırmaktadır.

III. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

İlköğretim I. kademede görev yapan sınıf öğretmenlerinin rehberlik görevleri ile ilgili görüşleri ve uygulamalarının incelendiği bu araştırmada bulgular iki farklı yöntem ile analiz edilmiştir.

Değişkenler	Kategoriler	n	%
Cinsiyet	Kadın	44	48.9
	Erkek	46	51.1
Yaş Grupları	22–31 Yaşlar arası	57	63.3
	32–40 Yaşlar arası	19	21.1
	41 ve üstü Yaşlar arası	14	15.6
Mesleki Deneyim	5 yıl ve daha az	50	55.6
	6–15 yıl	24	26.7
	16 yıl ve üstü	16	17.8
Mezun Olduğu Eğitim Kurumu	Eğitim Enstitüsü (2–3 yıl)	7	7.8
	Eğitim Yüksek Okulu (2 yıl)	10	11.1
	Üniversite (4 yıl)	73	81.1
Rehberlikle ilgili hizmetiçi Eğitim aldınız mı?	Aldım	40	44.4
	Almadım	50	55.6
TOPLAM	N	90	100

Çizelge 3.1. Öğretmenlerin Cinsiyete, Yaş Gruplarına, Mesleki Deneyim Yıllarına, Mezun Oldukları Eğitim Kurumlarına ve Hizmetiçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Frekans ve Yüzdeleri

Çizelge 3.1'e göre sınıf öğretmenlerinin 44'ünü bayan öğretmenler, 46'sını ise erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin %63,3'ü 22–31 ; %21,1'i 32–40, %15,6'sı 41 yaş ve üstü yaşları arasındadır. Bu verilere göre örneklem grubunun genç

öğretmenlerden oluştuğu söylenebilir. Buna paralel olarak mesleki kıdem değişkenine göre 5 yıl ve daha az mesleki deneyime sahip öğretmenler örneklemin %55,6'sını, 6 ve 15 yıl deneyime sahip olanlar %26,72'sini, 16 yıl ve üstü mesleki deneyime sahip olanlar ise %17,8'ini oluşturmaktadır. Mezun olunan eğitim kurumuna göre ise öğretmenlerin, %7,8'i eğitim Enstitüsü, %11,1 Eğitim Yüksek Okulu ve %81,1'i ise Üniversite mezunudur. Rehberlikle ilgili hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre ise öğretmenlerin % 44,4'ü hizmetiçi eğitim almış, % 55,6'sı ise almamıştır.

Değişkenler	\bar{X}	SS	Medyan	Mod	Çarpıklık	Basıklık	Min.	Max.
Yaş	31.57	8.54	28.00	27.00	1.15	.35	22	55
Görüş	29.20	4.52	30.00	30.00	.02	-.13	19	42
Uygulama	54.17	8.26	55.50	56.00	-.44	-.50	33	69

Çizelge 3.2. Yaş, Rehberlik Çalışmaları Görüş ve Uygulama Puanları İçin Betimsel İstatistikler

Çizelge 3.2'de görüldüğü gibi, örneklemin yaş ortalaması 31,7 standart sapması ise 8.54'tür. En düşük yaş 22 iken en yüksek yaş 55'tir. Görüş puanlarında aritmetik ortalama 29.20, standart sapması 4.52'dir. En düşük puan 19 iken en yüksek 42dir. Sınıf öğretmenlerinin uygulama puanlarının aritmetik ortalaması 54.17, standart sapması 8.26'dır. Uygulama puanlarında en düşük puan 33 iken en yüksek puan 69 tur.

	KADINLAR	Kesimlikle katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Kismen katılıyorum		Hiç katılmıyorum		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	5	12	2	5	16	37	9	21	11	26	43
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	36	84	6	14	0	0	0	0	1	2	43
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	12	28	17	40	10	23	2	5	2	5	43
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	6	14	10	23	13	30	9	21	5	12	43
5.	Öğretim yılı başında sınıfımda uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	7	16	8	19	15	35	10	23	3	7	43
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	2	5	8	19	13	30	15	35	5	12	43
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	17	40	15	35	8	19	3	7	0	0	43
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	11	26	18	42	12	28	2	5	0	0	43
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	4	9	8	19	6	14	15	35	10	23	43
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	10	23	11	26	14	33	5	12	3	7	43
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	10	23	19	44	10	23	4	9	0	0	43
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	14	33	13	31	8	19	7	17	0	0	42
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	1	2	6	14	12	28	7	16	17	40	43
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	19	44	18	42	4	9	1	2	1	2	43
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	6	14	14	33	17	40	3	7	3	7	43
16.	Duygusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	7	16	21	49	10	23	3	7	2	5	43
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	7	16	22	51	11	26	3	7	0	0	43
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	18	42	18	42	7	16	0	0	0	0	43
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	7	16	13	30	14	33	9	21	0	0	43
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	12	28	20	47	10	23	1	2	0	0	43
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	21	49	13	30	7	16	2	5	0	0	43
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	31	72	11	26	1	2	0	0	0	0	43
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	16	37	14	33	8	19	4	9	1	2	43
	Toplam	279	28	305	31	226	23	114	12	64	6	988
	Görüşlerin toplamı	92	27	106	31	83	24	27	8	36	10	344
	Uygulamaların toplamı	187	29	199	31	143	22	87	14	28	4	644

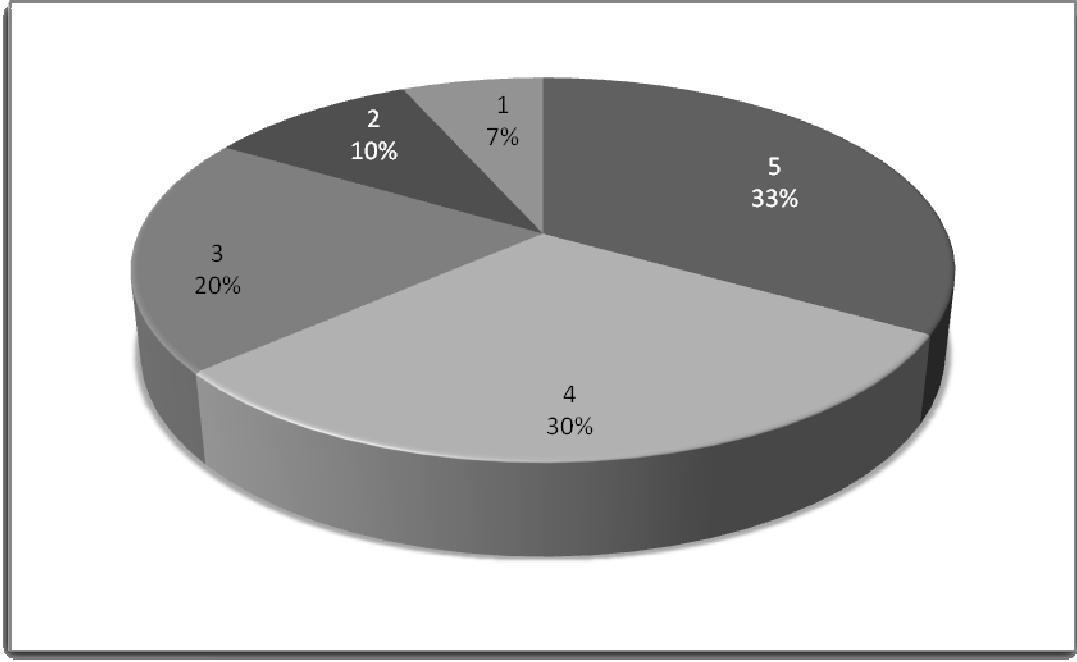
Çizelge 3.3. Kadınların Rehberlik Görüş ve Uygulamaları İçin Yapılan Anket

Sonuçları

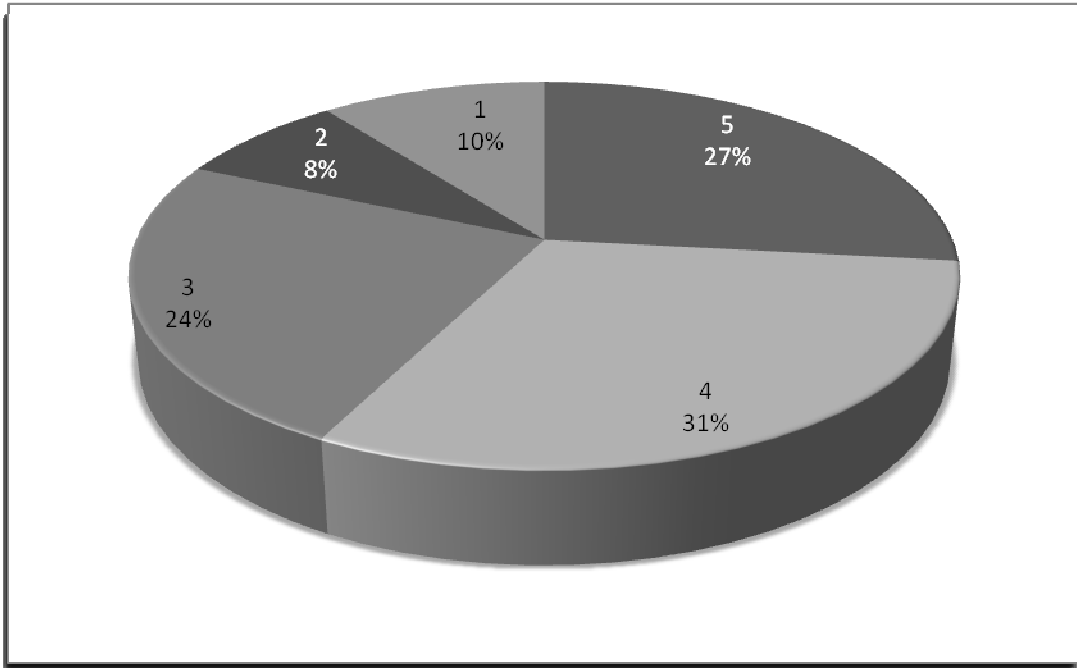
	ERKEKLER	Kesimlikle katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Kismen katılıyorum		Hiç katılmıyorum		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	5	11	5	11	11	23	13	28	13	28	47
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	38	81	9	19	0	0	0	0	0	0	47
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	23	49	13	28	11	23	0	0	0	0	47
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayınız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	6	13	13	28	17	36	4	9	7	15	47
5.	Öğretim yılı başında sınıfta uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	6	13	16	34	16	34	7	15	2	4	47
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	3	7	13	28	15	33	11	24	4	9	46
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	19	40	15	32	7	15	6	13	0	0	47
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	17	36	15	32	12	26	3	6	0	0	47
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	4	9	6	13	17	36	14	30	6	13	47
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	9	19	16	34	13	28	7	15	2	4	47
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	5	11	15	32	19	40	7	15	1	2	47
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	13	28	15	32	10	21	7	15	2	4	47
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	4	9	7	15	13	28	11	23	12	26	47
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	19	40	21	45	6	13	1	2	0	0	47
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	7	15	17	36	16	34	7	15	0	0	47
16.	Duygusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	13	28	22	47	9	19	3	6	0	0	47
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	15	32	21	45	8	17	3	6	0	0	47
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	20	43	20	43	7	15	0	0	0	0	47
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	7	15	15	32	21	45	3	6	1	2	47
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	16	34	22	47	7	15	2	4	0	0	47
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	12	26	19	40	15	32	0	0	1	2	47
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	20	43	20	43	5	11	1	2	1	2	47
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	8	17	16	34	18	38	5	11	0	0	47
	Toplam	289	27	351	33	273	25	115	11	52	5	1080
	Görüşlerin toplamı	125	33	114	30	75	20	37	10	25	7	376
	Uygulamaların toplamı	164	23	237	34	198	28	78	11	27	4	704

Çizelge 3.4. Erkeklerin Rehberlik Görüş ve Uygulamaları İçin Yapılan Anket

Sonuçları

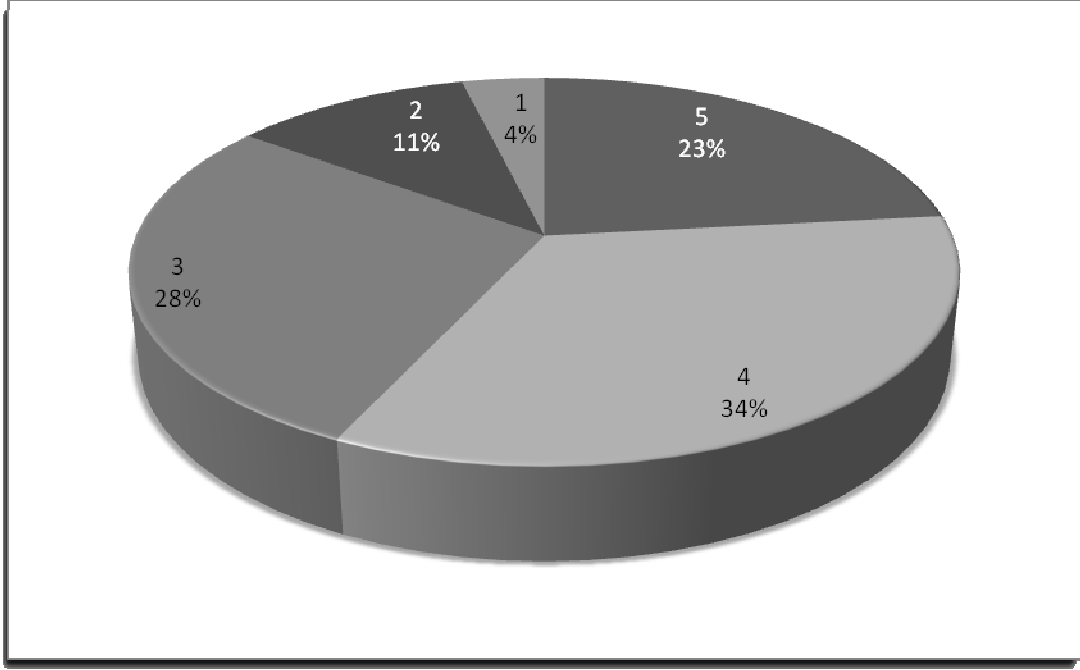
Grafik 3.1. Erkek Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

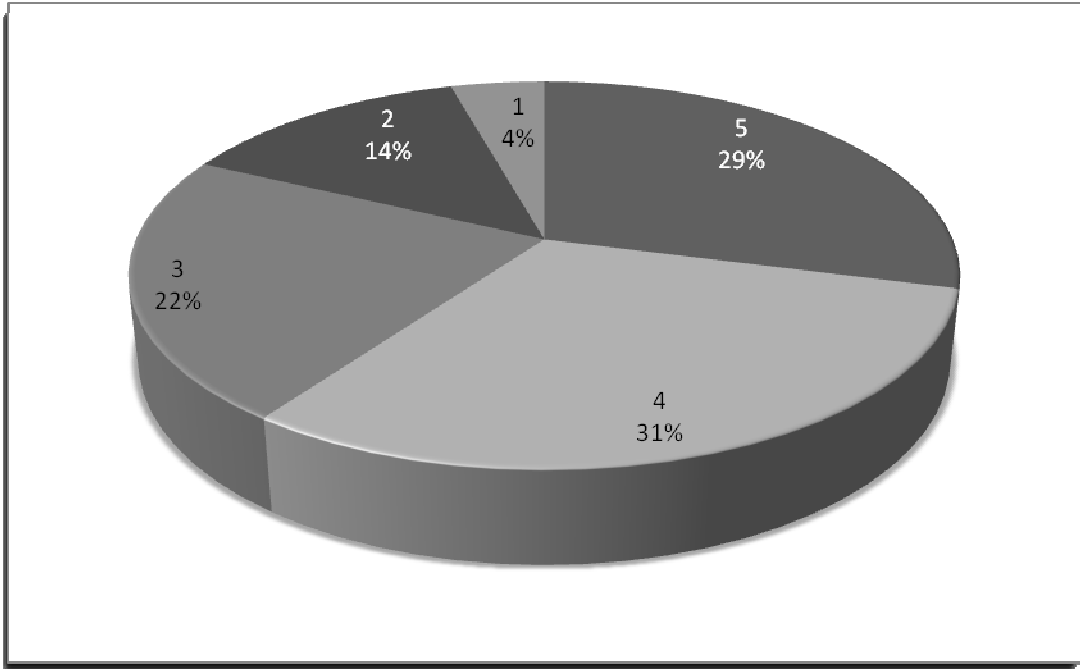
Grafik 3.2. Kadın Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Çizelge 3.3. ve Çizelge 3.4. den alınan erkek ve bayan öğretmenlerin rehberlik görüşleri ile

İlgili anket sorularına verdikleri cevapların yüzdelerine göre Grafik 3.1. ve Grafik 3.2. çizildi. Cinsiyete göre anlamlı bir farklılığa rastlanmadı.

Grafik 3.3. Erkek Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Grafik 3.4. Kadın Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Çizelge 3.3 ve Çizelge 3.4. den alınan erkek ve bayan öğretmenlerin rehberlik uygulamaları ile ilgili anket sorularına verdikleri cevapların yüzdelik değerlerine göre Grafik 3.3. ve Grafik 3.4. çizildi. Cinsiyete göre anlamlı bir farklılığa rastlanmadı.

	n	\bar{X}	SS	SHort	Sd	t	P
Kadın	44	28.52	4.40	.66	88	-1.40	.165
Erkek	46	29.85	4.58	.68			

Çizelge 3.5. Cinsiyete Göre Rehberlik Çalışmaları Görüş Puanları İçin Yapılan T-Testi Sonuçları

Çizelge 3.5'te görüldüğü gibi cinsiyete göre Rehberlik Çalışmaları “görüş” puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). Bayan ve erkek öğretmenlerin rehberlik görüşleri birbirine paralel durumdadır.

	n	\bar{X}	SS	SHort	Sd	t	P
Kadın	44	54.54	8.18	1.23	88	.42	.673
Erkek	46	53.80	8.42	1.24			

Çizelge 3.6. Cinsiyete Göre Rehberlik Çalışmaları Uygulama Puanları İçin Yapılan T-Testi Sonuçları

Çizelge 3.6. 'te görüldüğü gibi cinsiyete göre Rehberlik Çalışmaları “uygulama” puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). Ancak Songül Boran(2003)'ın İlköğretim I. kademe sınıf öğretmenlerinin rehberlik faaliyetlerinin incelenmesi konulu araştırmasında yer alan bulgular içinde “Öğrencilerin kişisel özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.” ifadesine verdikleri cevaplar açısından bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha fazla puan aldığı saptanmıştır. Buna paralel olarak sözü geçen araştırmada, “Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.” ifadesine verdikleri cevaplarda bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha fazla puan aldıkları saptanmıştır. Bayan öğretmenlerin annelik duygusuna sahip olmaları ve erkek meslektaşlarına göre daha duygusal olmalarının, öğrencilerine daha yakın davranma, onları tanıma ve bireysel çalışmalar yapmaya daha istekli olmalarında etkili olduğu düşünülmektedir.

	31 VE ALTI YAŞ	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Kısmen katılıyorum		Hiç katılmıyorum		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	4	7	4	7	20	35	15	26	14	25	57
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	46	81	10	18	0	0	0	0	1	1,8	57
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	17	30	22	39	15	26	2	3,5	1	1,8	57
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayınız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	6	11	12	21	21	37	9	16	9	16	57
5.	Öğretim yılı başında sınıfta uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	10	18	11	19	23	40	12	21	1	1,8	57
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	1	1,8	11	20	21	38	18	32	5	8,9	56
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	18	32	22	39	9	16	8	14	0	0	57
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	15	26	24	42	15	26	3	5,3	0	0	57
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	3	5,3	10	18	12	21	18	32	14	25	57
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	10	18	17	30	20	35	7	12	3	5,3	57
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	9	16	21	37	20	35	7	12	0	0	57
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	13	23	19	33	15	26	9	16	1	1,8	57
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	3	5,3	6	11	15	26	12	21	21	37	57
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	22	39	26	46	7	12	2	3,5	0	0	57
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	9	16	17	30	20	35	8	14	3	5,3	57
16.	Duygusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	11	19	23	40	17	30	5	8,8	1	1,8	57
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	11	19	25	44	16	28	5	8,8	0	0	57
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	21	37	24	42	12	21	0	0	0	0	57
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	9	16	18	32	21	37	9	16	0	0	57
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	15	26	27	47	13	23	2	3,5	0	0	57
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	21	37	20	35	14	25	2	3,5	0	0	57
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	34	60	20	35	3	5,3	0	0	0	0	57
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	15	26	17	30	19	33	5	8,8	1	1,8	57
	Toplam	323	25	406	31	348	27	158	12	75	5,7	1310
	Görüşlerin toplamı	122	27	131	29	115	25	47	10	41	9	456
	Uygulamaların toplamı	201	24	275	32	233	27	111	13	34	4	854

Çizelge 3.7. 31 Yaş ve Altı Rehberlik Görüş ve Uygulamaları İçin Yapılan Anket

Sonuçları

	32-40 YAŞ ARASI	Kesimlikle katılım		Katılıyorum		Fikrim yok		Kısmen katılım		Hiç katılım		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	3	16	1	5,3	6	32	3	16	6	32	19
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	15	79	4	21	0	0	0	0	0	0	19
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	8	42	4	21	6	32	0	0	1	5,3	19
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayınız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	4	21	5	26	4	21	4	21	2	11	19
5.	Öğretim yılı başında sınıfta uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	3	16	4	21	6	32	2	11	4	21	19
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	2	11	3	16	3	16	7	37	4	21	19
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	10	53	3	16	5	26	1	5,3	0	0	19
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	7	37	5	26	5	26	2	11	0	0	19
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	2	11	1	5,3	7	37	7	37	2	11	19
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	4	21	4	21	6	32	3	16	2	11	19
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	1	5,3	8	42	5	26	4	21	1	5,3	19
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	7	39	4	22	2	11	4	22	1	5,6	18
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	1	5,3	4	21	4	21	4	21	6	32	19
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	9	47	6	32	3	16	0	0	1	5,3	19
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	3	16	8	42	6	32	2	11	0	0	19
16.	Duygusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	3	16	13	68	1	5,3	1	5,3	1	5,3	19
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	4	21	12	63	2	11	1	5,3	0	0	19
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	8	42	9	47	2	11	0	0	0	0	19
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	3	16	4	21	8	42	3	16	1	5,3	19
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	5	26	9	47	4	21	1	5,3	0	0	19
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	7	37	6	32	5	26	0	0	1	5,3	19
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	11	58	6	32	2	11	0	0	0	0	19
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	5	26	7	37	4	21	3	16	0	0	19
	Toplam	125	29	130	30	96	22	52	12	33	7,6	436
	Görüşlerin toplamı	45	30	55	36	27	18	11	7,2	14	9,2	152
	Uygulamaların toplamı	80	28	75	26	69	24	41	14	19	6,7	284

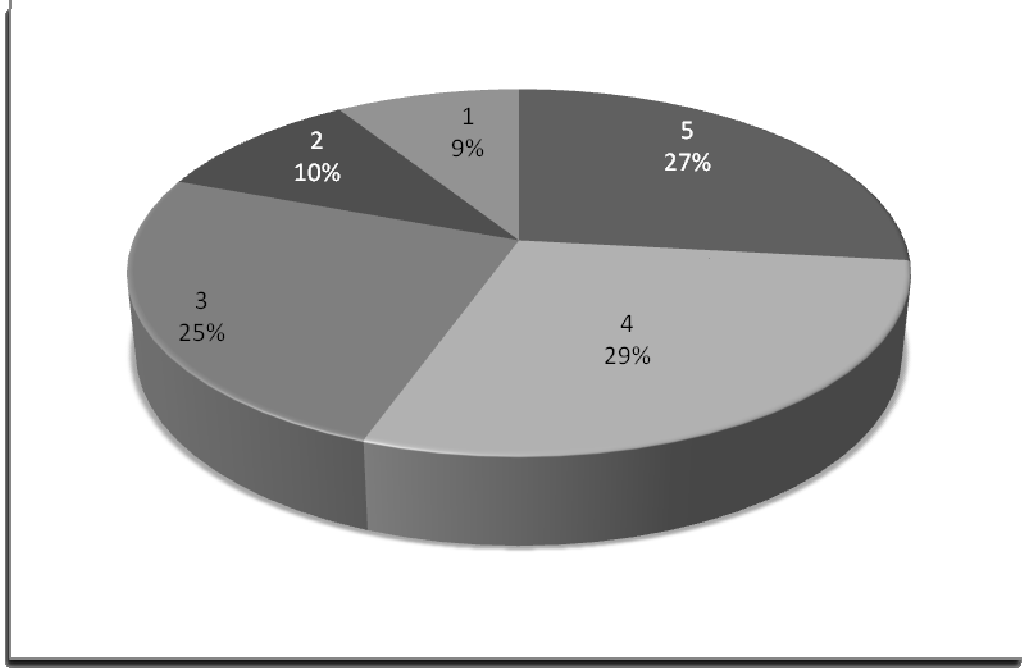
Çizelge 3.8. 32-40 Yaş Arası Rehberlik Görüş ve Uygulamaları İçin Yapılan Anket

Sonuçları

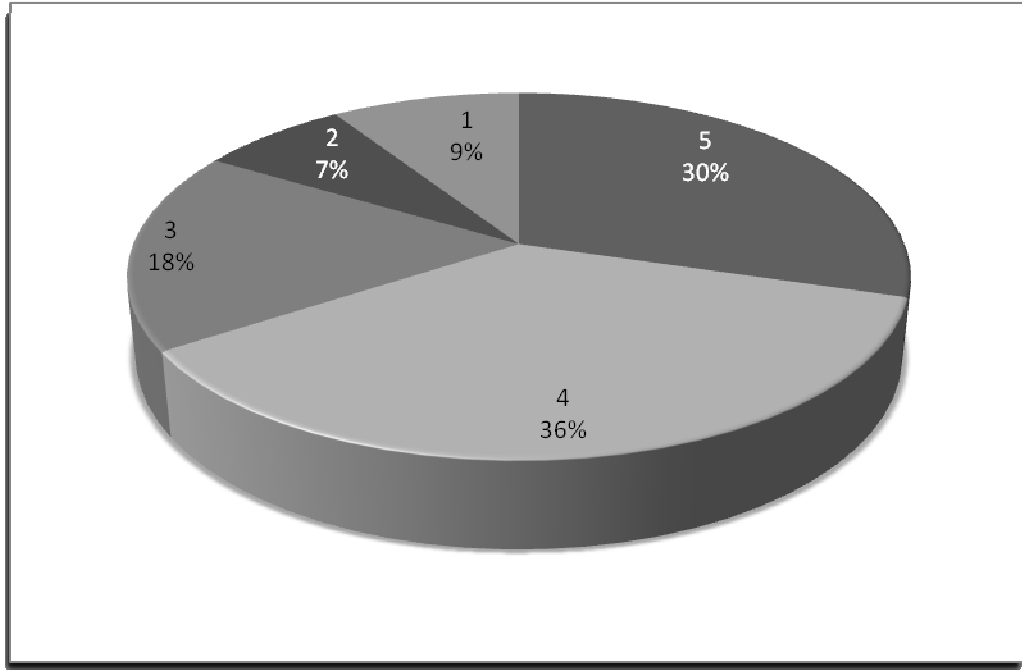
	41 YAŞ ÜSTÜ	Kesimlikle katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Kısmen katılıyorum		Hiç katılmıyorum		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	3	21	2	14	1	7,1	4	29	4	29	14
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	13	93	1	7,1	0	0	0	0	0	0	14
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	10	71	4	29	0	0	0	0	0	0	14
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayınız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	2	14	6	43	5	36	0	0	1	7,1	14
5.	Öğretim yılı başında sınıfımda uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	0	0	9	64	2	14	3	21	0	0	14
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	2	14	7	50	4	29	1	7,1	0	0	14
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	8	57	5	36	1	7,1	0	0	0	0	14
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	6	43	4	29	4	29	0	0	0	0	14
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	3	21	3	21	4	29	4	29	0	0	14
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	5	36	6	43	1	7,1	2	14	0	0	14
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	5	36	5	36	4	29	0	0	0	0	14
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	7	50	5	36	1	7,1	1	7,1	0	0	14
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	1	7,1	3	21	6	43	2	14	2	14	14
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	7	50	7	50	0	0	0	0	0	0	14
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	1	7,1	6	43	7	50	0	0	0	0	14
16.	Duygusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	6	43	7	50	1	7,1	0	0	0	0	14
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	7	50	6	43	1	7,1	0	0	0	0	14
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	9	64	5	36	0	0	0	0	0	0	14
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	2	14	6	43	6	43	0	0	0	0	14
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	8	57	6	43	0	0	0	0	0	0	14
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	5	36	6	43	3	21	0	0	0	0	14
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	6	43	5	36	1	7,1	1	7,1	1	7,1	14
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	4	29	6	43	3	21	1	7,1	0	0	14
	Toplam	120	37	120	37	55	17	19	5,9	8	2,5	322
	Görüşlerin toplamı	50	45	34	30	16	14	6	5,4	6	5,4	112
	Uygulamaların toplamı	70	33	86	41	39	19	13	6,2	2	1	210

Çizelge 3.9. 41 Yaş ve Üstü Rehberlik Görüş ve Uygulamaları İçin Yapılan Anket

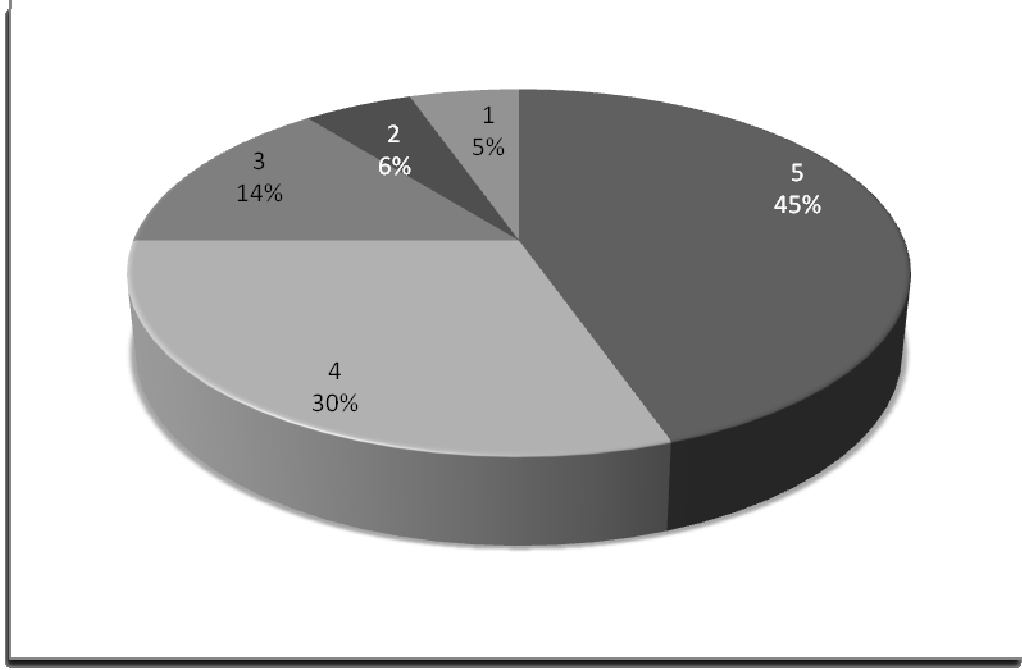
Sonuçları

Grafik 3.5. 31 Yaş ve Altı Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

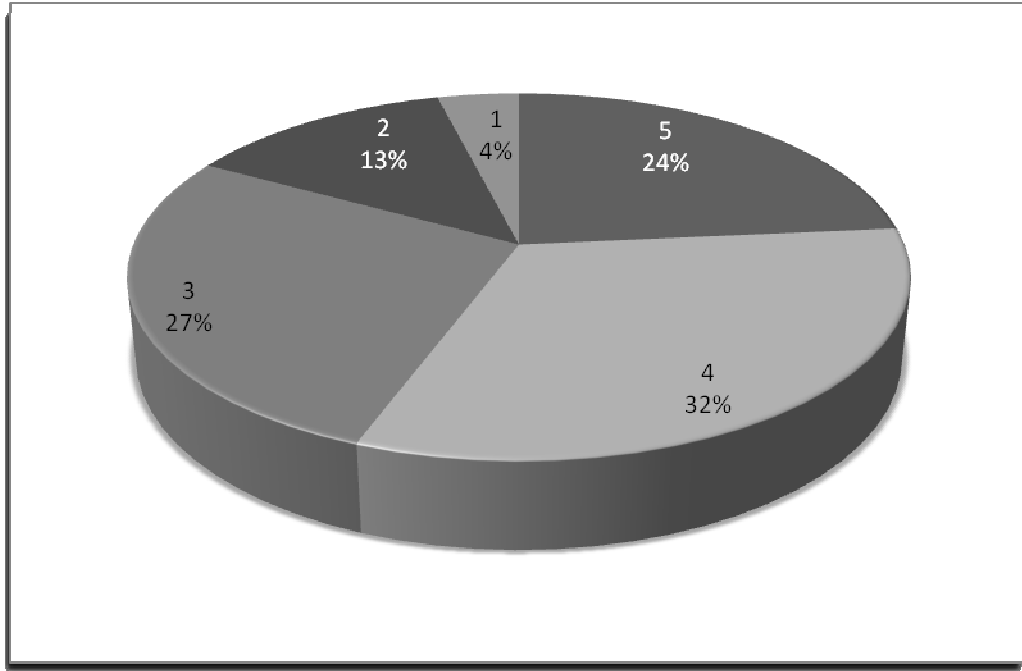

Grafik 3.6. 32-40 Yaş Arası Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

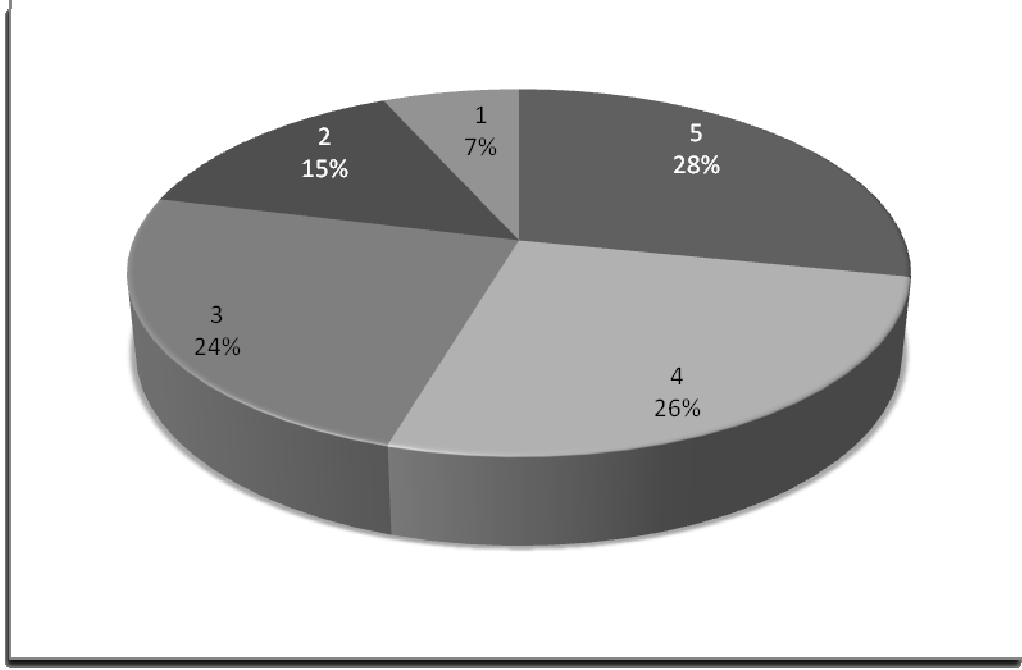

Grafik 3.7. 40 Yaş ve Üstü Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

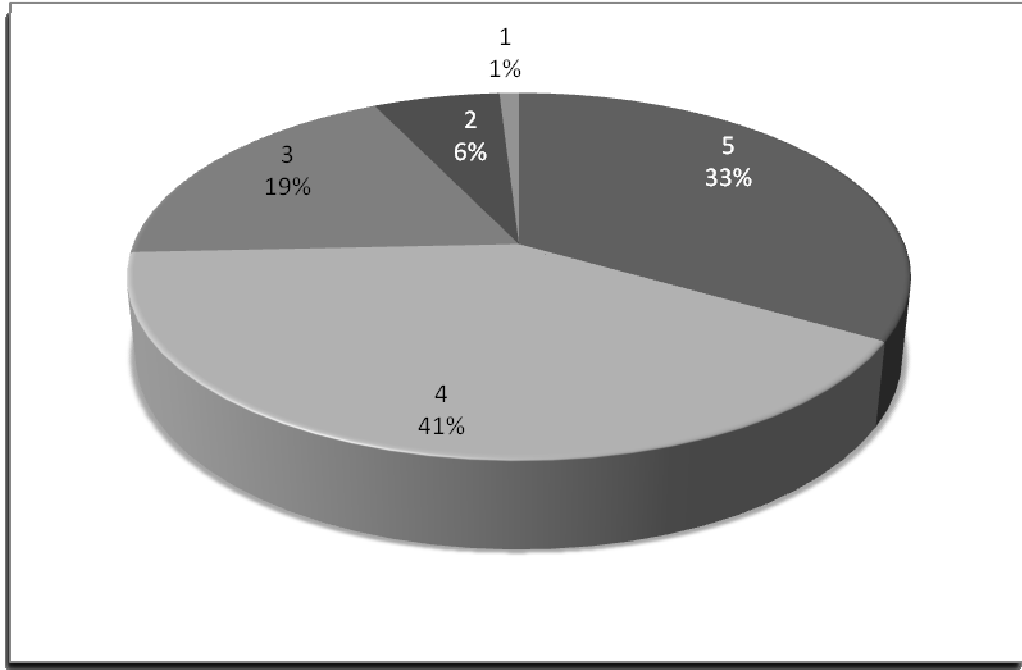
Çizelge 3.7, Çizelge 3.8. ve Çizelge 3.9. dan alınan Yaş gruplarına göre öğretmenlerin rehberlik görüşleri ile ilgili sorulara verilen cevapların yüzdelik değerleri sınıflandırılarak Grafik 3.5., Grafik 3.6. ve Grafik 3.7. çizildi. Rehberlik görüş puanlarının yaş gruplarına göre 31 yaş ve altı grubundan, 41 yaş üstü grubuna doğru periyodik yükseldiği görüldü.

Grafik 3.8. 31 Yaş ve Altı Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Grafik 3.9. 32-40 Yaş Arası Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Grafik 3.10. 40 Yaş ve Üstü Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Çizelge 3.7., Çizelge 3.8. ve Çizelge 3.9.' dan alınan değerlere göre yaş gruplarına göre öğretmenlerin rehberlik uygulamaları bakımından 41 yaş ve üstü grubun diğer iki gruptan

daha yüksek puan aldığı görüldü. Bu sonuçlara göre 41 yaş ve üstü gruba dahil öğretmenlerin rehberlik etkinliklerini daha fazla yerine getirdiği söylenebilir.

Yaş Grupları	n	Mertebe Ortalaması	Ki-Kare	Sd	Asimp. P
22–31 yaşlar arası	57	39.96	10.42	2	.005
32–40 yaşlar arası	19	47.92			
41 ve üstü	14	64.79			

Çizelge 3.10. Yaş Gruplarına Göre Rehberlik Çalışmaları Görüş Puanları İçin

Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çizelge 3.10.'da görüldüğü gibi yaş gruplarına göre Rehberlik Çalışmaları “görüş” puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır ($p < .01$). Hangi yaş grupları arasında anlamlı fark olduğunu test etmek için ikili karşılaştırmalar şeklinde Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonuçları Çizelge 3.10 'da verilmiştir.

Gruplar Arası Fark	Mann-Whitney U	Asimp. P
22–31 ile 32–40	447.00	.255
22–31 ile 41 ve üstü	177.50	.001
32–40 ile 41 ve üstü	84.50	.076

Çizelge 3.11. Yaş Grupları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan Mann

Whitney U Testi Sonuçları

Çizelge 3.10. ve 4.11'de görüldüğü gibi sadece 22–31 yaş arası ile 41 yaş ve üstü grup merteye ortalamaları arasında üst yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır ($p < .001$). Bu bulgular sonucunda, yaşı büyük öğretmenlerin rehberlik çalışmaları hakkında daha olumlu düşüncelere sahip oldukları ve rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarının daha fazla bilincinde oldukları söylenilebilir.

Yaş Grupları	n	Mertebe Ortalaması	Ki-Kare	Sd	Asimp. P
22–31 yaşlar arası	57	41.66	9.05	2	.011
32–40 yaşlar arası	19	42.84			
41 ve üstü	14	64.75			

Çizelge 3.12. Yaş Gruplarına Göre Rehberlik Çalışmaları Uygulama Puanları İçin

Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çizelge 3.12’de görüldüğü gibi yaş gruplarına göre Rehberlik Çalışmaları “uygulama” puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır ($p<.05$). Hangi yaş grupları arasında anlamlı fark olduğunu test etmek için ikili karşılaştırmalar şeklinde Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonuçları Çizelge 3.12 ’de verilmiştir.

Gruplar Arası Fark	Mann-Whitney U	Asimp. P
22–31 ile 32–40	538.00	.966
22–31 ile 41 ve üstü	176.50	.001
32–40 ile 41 ve üstü	86.00	.086

Çizelge 3.13. Yaş Grupları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan Mann

Whitney U Testi Sonuçları

Çizelge 3.12. ve 4.13.’de görüldüğü gibi sadece 22–31 yaş arası grup ile 41 yaş ve üstü grup mertebe ortalamaları arasında üst yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır ($p<.001$). Rehberlik görüşlerine paralel olarak rehberlik çalışmaları konusunda üst yaş grubu öğretmenlerin daha fazla etkinlikte buldukları söylenilebilir.

	5 YILDAN AZ	Kesimlikle katlıyorum		Katlıyorum		Fikrim yok		Kismen katlıyorum		Hiç katılmıyorum		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	3	6	4	8	18	36	13	26	12	24	50
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	40	80	9	18	0	0	0	0	1	2	50
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	14	28	20	40	14	28	1	2	1	2	50
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayınız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	3	6	11	22	19	38	8	16	9	18	50
5.	Öğretim yılı başında sınıfımda uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	7	14	11	22	19	38	12	24	1	2	50
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	1	2	10	20	17	35	16	33	5	10	49
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	15	30	19	38	9	18	7	14	0	0	50
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	14	28	19	38	14	28	3	6	0	0	50
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	2	4	10	20	10	20	14	28	14	28	50
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	8	16	15	30	17	34	7	14	3	6	50
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	8	16	20	40	17	34	5	10	0	0	50
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	12	24	18	36	12	24	7	14	1	2	50
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	3	6	6	12	12	24	12	24	17	34	50
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	17	34	24	48	7	14	2	4	0	0	50
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	7	14	16	32	16	32	8	16	3	6	50
16.	Duygusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	9	18	21	42	14	28	5	10	1	2	50
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	9	18	24	48	12	24	5	10	0	0	50
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	18	36	22	44	10	20	0	0	0	0	50
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	8	16	16	32	20	40	6	12	0	0	50
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	13	26	25	50	10	20	2	4	0	0	50
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	19	38	18	36	12	24	1	2	0	0	50
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	30	60	17	34	3	6	0	0	0	0	50
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	12	24	14	28	19	38	4	8	1	2	50
	Toplam	272	24	369	32	301	26	138	12	69	6	1149
	Görüşlerin toplamı	103	26	122	31	96	24	44	11	35	8,8	400
	Uygulamaların toplamı	169	23	247	33	205	27	94	13	34	4,5	749

Çizelge 3.14. Mesleki Deneyimi 5 Yıldan Az Öğretmenlerin Görüş ve Uygulamaları

İçin Yapılan Anket Sonuçları

	6-15 YIL ARASI	Kesimlikle katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Kısmen katılıyorum		Hiç katılmıyorum		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	3	13	2	8,3	7	29	4	17	8	33	24
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	18	75	6	25	0	0	0	0	0	0	24
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	10	42	6	25	6	25	1	4,2	1	4,2	24
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayınız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	7	29	5	21	5	21	5	21	2	8,3	24
5.	Öğretim yılı başında sınıfımda uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	5	21	4	17	9	38	2	8,3	4	17	24
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	3	33	3	13	5	21	9	38	4	17	24
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	10	42	7	29	5	21	2	8,3	0	0	24
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	7	29	8	33	7	29	2	8,3	0	0	24
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	3	13	1	4,2	8	33	10	42	2	8,3	24
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	5	21	5	21	9	38	3	13	2	8,3	24
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	1	4,2	9	38	8	33	5	21	1	4,2	24
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	6	26	5	22	5	22	6	26	1	4,3	23
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	1	4,2	4	17	5	21	4	17	10	42	24
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	12	50	8	33	3	13	0	0	1	4,2	24
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	5	21	8	33	9	38	2	8,3	0	0	24
16.	Duygusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	5	21	13	54	4	17	1	4,2	1	4,2	24
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	5	21	12	50	6	25	1	4,2	0	0	24
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	10	42	10	42	4	17	0	0	0	0	24
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	5	21	4	17	8	33	6	25	1	4,2	24
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	6	25	10	42	7	29	1	4,2	0	0	24
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	8	33	7	29	7	29	1	4,2	1	4,2	24
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	13	54	8	33	3	13	0	0	0	0	24
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	7	29	9	38	4	17	4	17	0	0	24
Toplam		155	28	154	28	134	24	69	13	39	7,1	551
Görüşlerin toplamı		57	30	61	32	41	21	13	6,8	20	10	192
Uygulamaların toplamı		98	27	93	26	93	26	56	16	19	5,3	359

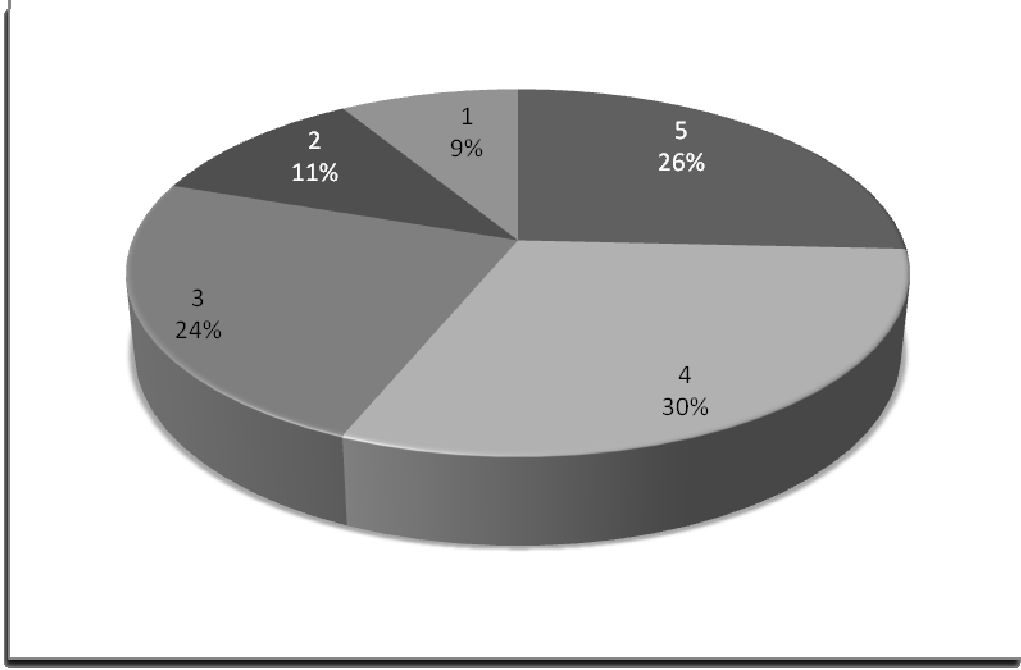
Çizelge 3.15. Mesleki Deneyimi 6-15 Yıl Arası Öğretmenlerin Görüş ve Uygulamaları

İçin Yapılan Anket Sonuçları

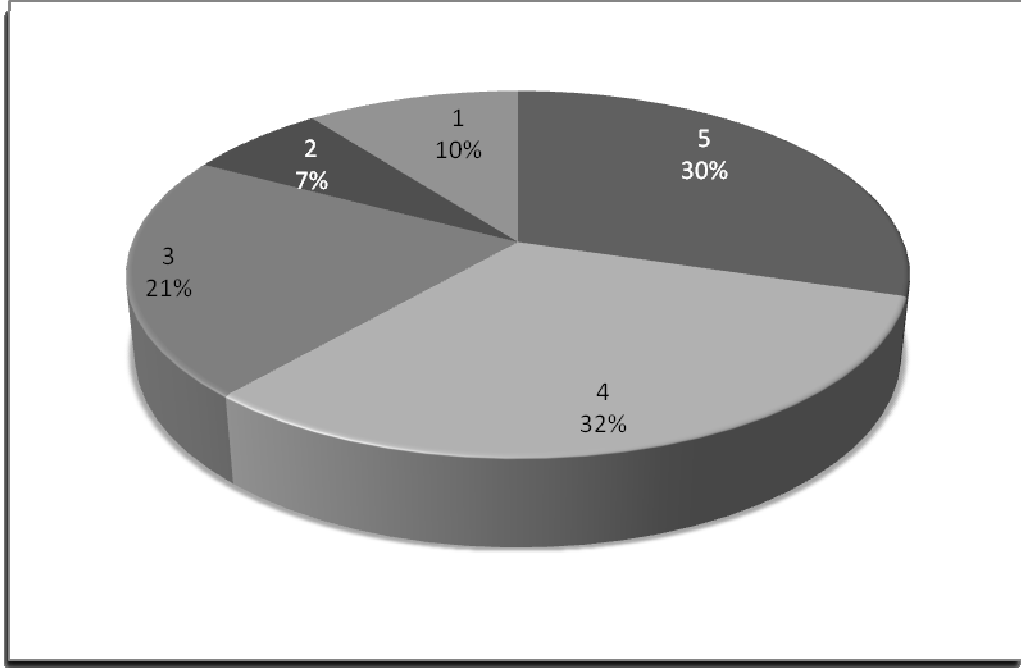
	16 YIL ÜSTÜ	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Kısmen katılıyorum		Hiç katılmıyorum		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	4	25	1	6,3	2	13	5	31	4	25	16
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	16	100	0	0	0	0	0	0	0	0	16
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	11	69	4	25	1	6,3	0	0	0	0	16
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayınız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	2	13	7	44	6	38	0	0	1	6,3	16
5.	Öğretim yılı başında sınıfta uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	1	6,3	9	56	3	19	3	19	0	0	16
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	1	33	8	50	6	38	1	6,3	0	0	16
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	11	69	4	25	1	6,3	0	0	0	0	16
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	7	44	6	38	3	19	0	0	0	0	16
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	3	19	3	19	5	31	5	31	0	0	16
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	6	38	7	44	1	6,3	2	13	0	0	16
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	6	38	5	31	4	25	1	6,3	0	0	16
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	9	56	5	31	1	6,3	1	6,3	0	0	16
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	1	6,3	3	19	8	50	2	13	2	13	16
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	9	56	7	44	0	0	0	0	0	0	16
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	1	6,3	7	44	8	50	0	0	0	0	16
16.	Duygusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	6	38	9	56	1	6,3	0	0	0	0	16
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	8	50	7	44	1	6,3	0	0	0	0	16
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	10	63	6	38	0	0	0	0	0	0	16
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	1	6,3	8	50	7	44	0	0	0	0	16
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	9	56	7	44	0	0	0	0	0	0	16
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	6	38	7	44	3	19	0	0	0	0	16
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	8	50	6	38	0	0	1	6,3	1	6,3	16
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	5	31	7	44	3	19	1	6,3	0	0	16
Toplam		141	38	133	36	64	17	22	6	8	2,2	368
Görüşlerin toplamı		57	45	37	29	21	16	7	5,5	6	4,7	128
Uygulamaların toplamı		84	35	96	40	43	18	15	6,3	2	0,8	240

Çizelge 3.16. Mesleki Deneyimi 16 Yıl ve Üstü Öğretmenlerin Görüş ve Uygulamaları

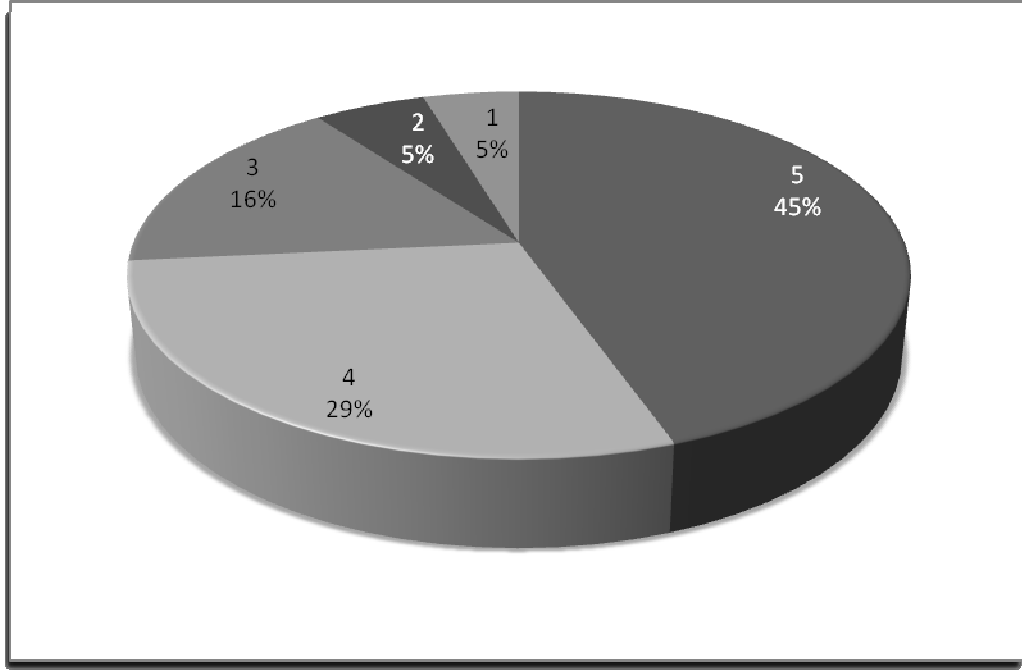
İçin Yapılan Anket Sonuçları

Grafik 3.11. 5 Yıl ve Altı Mesleki Deneyime Sahip Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

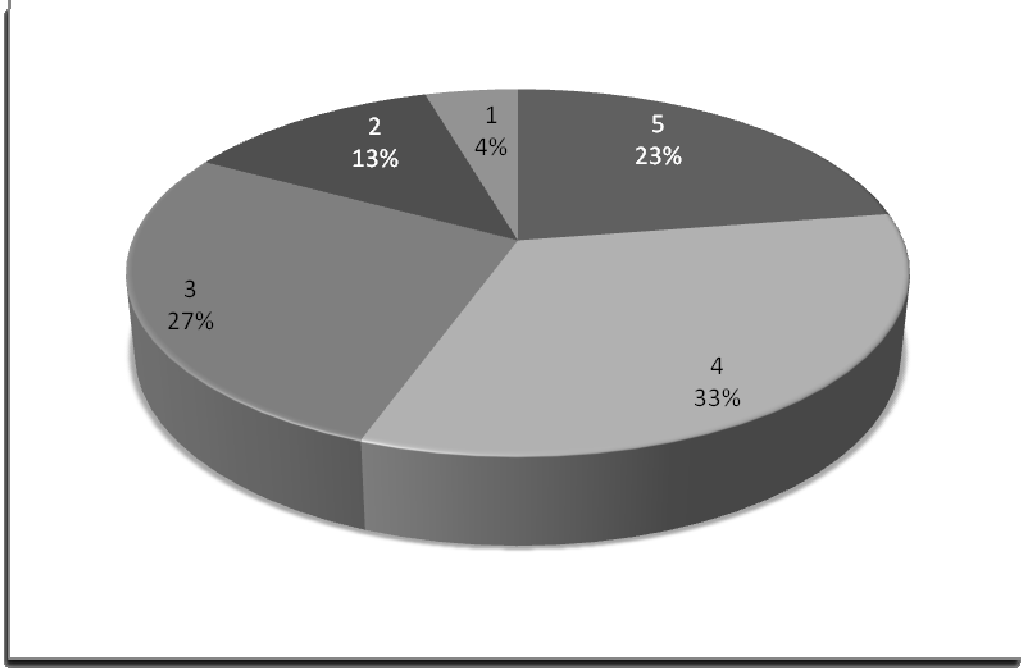

Grafik 3.12. 6-15 Yıl Arası Mesleki Deneyime Sahip Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

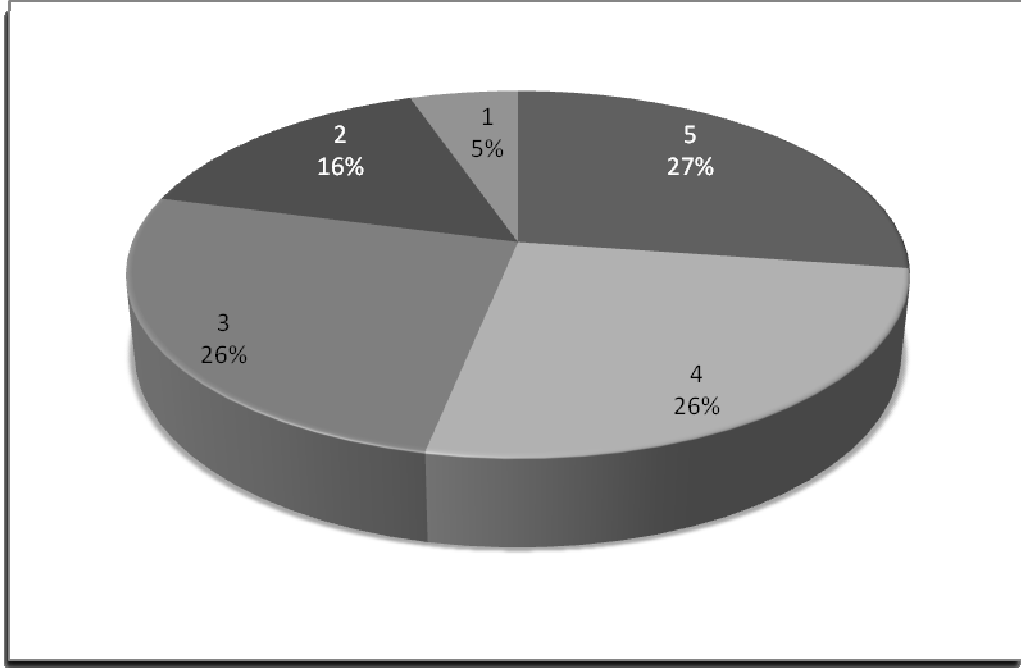

Grafik 3.13. 16 Yıl ve Üstü Mesleki Deneyime Sahip Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

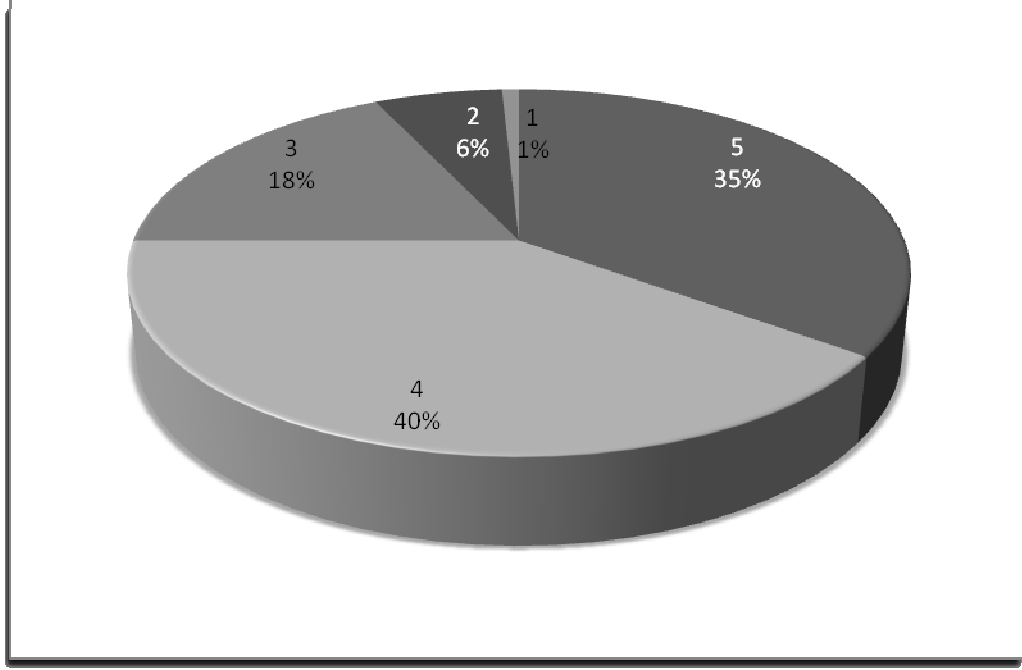
Çizelge 3.14., Çizelge 3.15. ve Çizelge 3.16.’ dan alınan mesleki deneyimlerine göre öğretmenlerin rehberlik görüşleri ile ilgili sorulara verdikleri cevapların yüzdeler değeri sınıflandırılarak Grafik 3.10., Grafik 3.11. Grafik 3.12. çizildi. Rehberlik görüş puanlarının mesleki deneyimlerine göre 5 yıldan az ve 6–15 yıl deneyim grubunun rehberlik görüş yüzdelerlerinin birbirine yakın olduğu görüldü. 16 yıl ve üstü grubunun ise diğer iki gruptan daha fazla puan aldığı görüldü.

Grafik 3.14. 5 Yıl ve Altı Mesleki Deneyime Sahip Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Grafik 3.15. 6-15 Yıl Arası Mesleki Deneyime Sahip Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Grafik 3.16. 16 Yıl ve Üstü Mesleki Deneyime Sahip Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Çizelge 3.14., Çizelge 3.15. ve Çizelge 3.16. dan alınan değerlere göre mesleki deneyimlerine göre öğretmenlerin rehberlik uygulamaları bakımından 16 yıl ve üstü grubun diğer iki gruptan daha yüksek puan aldığı görüldü. Bu sonuçlara göre 16 yıl ve üstü grubuna dahil öğretmenlerin rehberlik etkinliklerini daha fazla yerine getirdiği söylenebilir.

Mesleki Deneyim Yıl Grupları	n	Mertebe Ortalaması	Ki-Kare	Sd	Asimp. P
5 yıl ve daha az	50	40.24	9.95	2	.007
6–15 yıl	24	44.29			
16 yıl ve üstü	16	63.75			

Çizelge 3.17. Mesleki Deneyim Yıllarına Göre Rehberlik Çalışmaları Görüş Puanları

İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çizelge 3.17.'da görüldüğü gibi mesleki deneyim yıllarına göre Rehberlik Çalışmaları “görüş” puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır ($p < .01$). Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu test etmek için ikili karşılaştırmalar şeklinde Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonuçları çizelge 'de verilmiştir.

Gruplar Arası Fark	Mann-Whitney U	Asimp. P
5 yıl ve daha az ile 6–15 yıl	546.50	.535
5 yıl ve daha az ile 16 yıl ve üstü	190.50	.002
6–15 yıl ile 16 yıl ve üstü	109.50	.022

Çizelge 3.18. Mesleki Deneyim Yılları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan

Mann Whitney U Testi Sonuçları

Çizelge 4.17. ve 4.18.’da görüldüğü gibi 16 yıl ve üstü mesleki deneyime sahip grubun mertebe ortalaması diğer iki grubun mertebe ortalamasından anlamlı düzeyde yüksektir ($p<.05$). Bu bulgular sonucunda, mesleki deneyim arttıkça öğretmenlerin görüşleri daha olumlu bir seyir izlemektedir denilebilir. Meslekte tecrübenin, öğrenci-veli ilişkilerinin daha sağlıklı kurulması ve öğrencileri kişilik özelliklerine göre tanıma ve yönlendirme açısından daha etkili olunmasında önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mesleki Deneyim Yıl Grupları	n	Mertebe Ortalaması	Ki-Kare	Sd	Asimp. P
5 yıl ve daha az	50	41.03	12.19	2	.002
6–15 yıl	24	41.04			
16 yıl ve üstü	16	66.16			

Çizelge 3.19. Mesleki Deneyim Yıllarına Göre Rehberlik Çalışmaları Uygulama

Puanları İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çizelge 3.19’da görüldüğü gibi mesleki deneyim yıllarına göre Rehberlik Çalışmaları “uygulama” puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır ($p<.01$). Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu test etmek için ikili karşılaştırmalar şeklinde Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonuçları Çizelge 3.19’de verilmiştir.

Gruplar Arası Fark	Mann-Whitney U	Asimp. P
5 yıl ve daha az ile 6–15 yıl	591.00	.917
5 yıl ve daha az ile 16 yıl ve üstü	167.50	.001
6–15 yıl ile 16 yıl ve üstü	94.00	.007

Çizelge 3.20. Mesleki Deneyim Yılları Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan

Mann Whitney U Testi Sonuçları

Çizelge 3.19 ve 4.20.'de görüldüğü gibi 16 yıl ve üstü mesleki deneyime sahip grubun mertebe ortalaması diğer iki grubun mertebe ortalamasından anlamlı düzeyde yüksektir ($p < .01$). Bu bulgular sonucunda tıpkı rehberlik görüşlerinde olduğu gibi rehberlik uygulama düzeyleri bakımından mesleki kıdemi yüksek öğretmenlerin daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Mesleki deneyimin, rehberlik uygulamalarının verimli gerçekleştirilmesinde önemli bir faktör olduğu karşımıza çıkmaktadır.

	EĞİTİM ENSTİTÜSÜ [2-3 YIL]	Kesimlikle katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Kısmen katılıyorum		Hiç katılmıyorum		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	1	14	1	14	0	0	3	31	4	25	16
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	7	100	0	0	0	0	0	0	0	0	16
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	6	86	1	14	0	0	0	0	0	0	16
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayınız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	1	14	2	29	3	43	0	0	1	6,3	16
5.	Öğretim yılı başında sınıfımda uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	0	0	3	43	2	29	2	19	0	0	16
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	1	33	3	43	2	29	1	6,3	0	0	16
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	5	71	2	29	0	0	0	0	0	0	16
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	3	43	3	43	1	14	0	0	0	0	16
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	1	14	2	29	2	29	2	31	0	0	16
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	2	29	4	57	1	14	0	13	0	0	16
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	3	43	2	29	2	29	0	6,3	0	0	16
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	4	57	1	14	1	14	1	6,3	0	0	16
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	1	14	1	14	2	29	2	13	2	13	16
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	3	43	4	57	0	0	0	0	0	0	16
15.	Öğrenme gücü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	0	0	2	29	5	71	0	0	0	0	16
16.	Duyusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	3	43	3	43	1	14	0	0	0	0	16
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	4	57	2	29	1	14	0	0	0	0	16
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	5	71	2	29	0	0	0	0	0	0	16
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	1	14	2	29	4	57	0	0	0	0	16
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	3	43	4	57	0	0	0	0	0	0	16
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	4	57	2	29	1	14	0	0	0	0	16
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	3	43	2	29	0	0	1	6,3	1	6,3	16
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	3	43	2	29	1	14	1	6,3	0	0	16
	Toplam	64	40	50	31	29	18	13	6	8	2,2	368
	Görüşlerin toplamı	27	48	12	21	9	16	5	5,5	6	4,7	128
	Uygulamaların toplamı	37	35	38	36	20	19	8	6,3	2	0,8	240

Çizelge 3.21. Eğitim Enstitüsü Mezunu Öğretmenlerin Görüş ve Uygulamaları İçin Yapılan Anket Sonuçları

	EĞİTİM YÜKSEKOKULU[2YIL]	Kesimlikle katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Kısmen katılıyorum		Hiç katılmıyorum		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	1	14	1	14	0	0	3	31	4	25	16
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	7	100	0	0	0	0	0	0	0	0	16
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	6	86	1	14	0	0	0	0	0	0	16
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayınız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	1	14	2	29	3	43	0	0	1	6,3	16
5.	Öğretim yılı başında sınıfımda uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	0	0	3	43	2	29	2	19	0	0	16
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	1	33	3	43	2	29	1	6,3	0	0	16
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	5	71	2	29	0	0	0	0	0	0	16
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	3	43	3	43	1	14	0	0	0	0	16
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	1	14	2	29	2	29	2	31	0	0	16
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	2	29	4	57	1	14	0	13	0	0	16
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	3	43	2	29	2	29	0	6,3	0	0	16
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	4	57	1	14	1	14	1	6,3	0	0	16
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	1	14	1	14	2	29	2	13	2	13	16
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	3	43	4	57	0	0	0	0	0	0	16
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	0	0	2	29	5	71	0	0	0	0	16
16.	Duygusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	3	43	3	43	1	14	0	0	0	0	16
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	4	57	2	29	1	14	0	0	0	0	16
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	5	71	2	29	0	0	0	0	0	0	16
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	1	14	2	29	4	57	0	0	0	0	16
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	3	43	4	57	0	0	0	0	0	0	16
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	4	57	2	29	1	14	0	0	0	0	16
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	3	43	2	29	0	0	1	6,3	1	6,3	16
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	3	43	2	29	1	14	1	6,3	0	0	16
Toplam		64	40	50	31	29	18	13	6	8	2,2	368
Görüşlerin toplamı		27	48	12	21	9	16	5	5,5	6	4,7	128
Uygulamaların toplamı		37	35	38	36	20	19	8	6,3	2	0,8	240

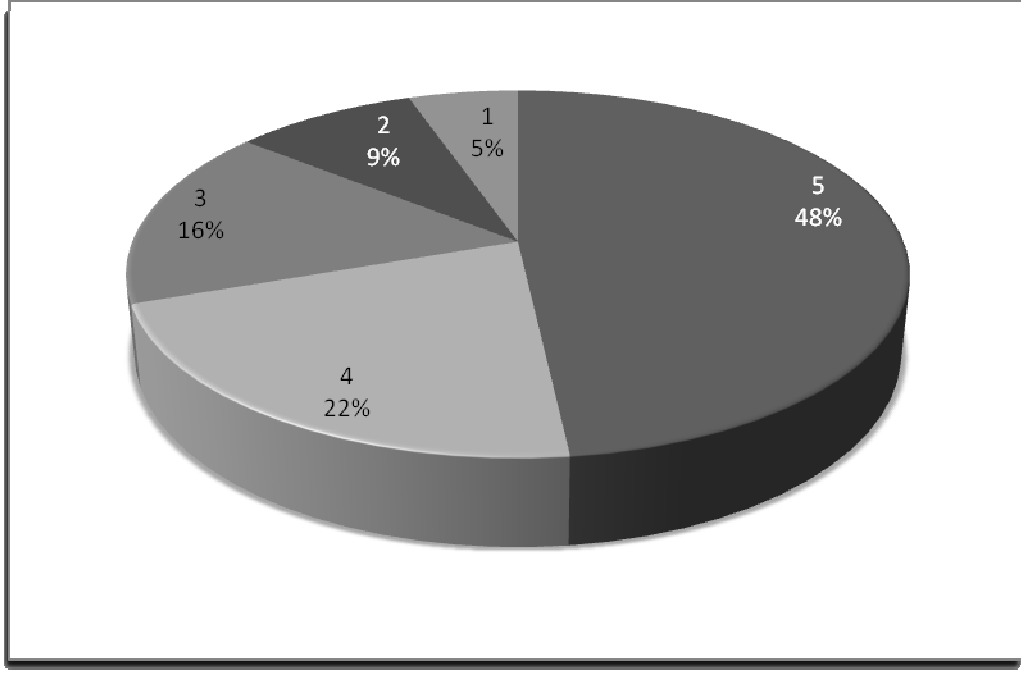
Çizelge 3.22. Eğitim Yüksek Okulu Mezunu Öğretmenlerin Görüş ve Uygulamaları

İçin Yapılan Anket Sonuçları

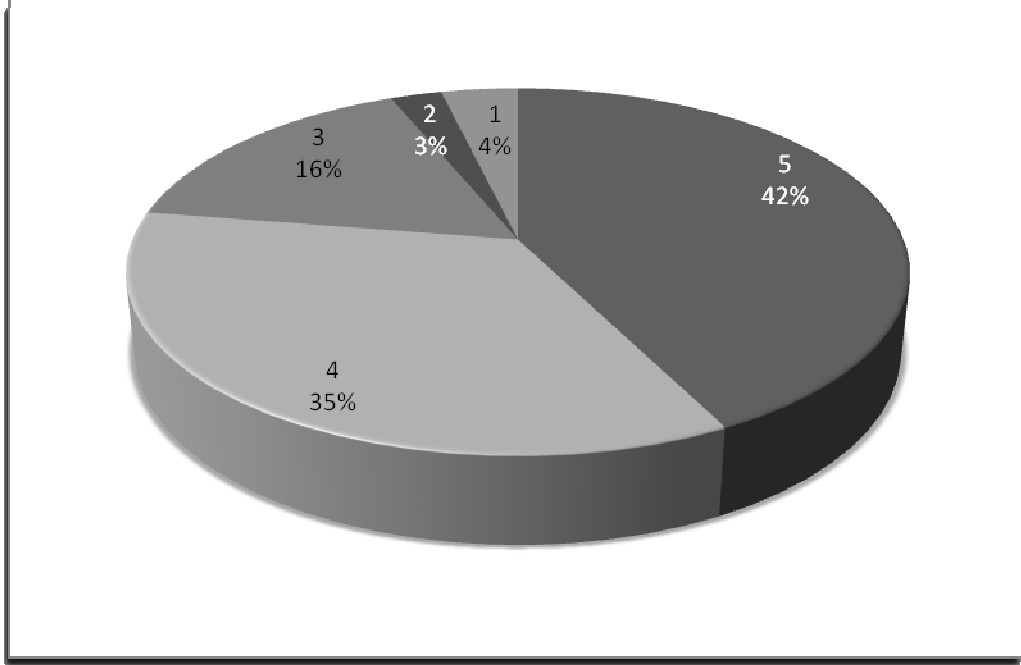
	ÜNİVERSİTE[4 YIL]	Kesimlikle katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Kısmen katılıyorum		Hiç katılmıyorum		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	7	9,6	5	6,8	24	33	17	23	20	27	73
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	57	78	15	21	0	0	0	0	1	1,4	73
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	23	32	26	36	20	27	2	2,7	2	2,7	73
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayınız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	8	11	17	23	24	33	13	18	11	15	73
5.	Öğretim yılı başında sınıfta uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	11	15	15	21	28	38	14	19	5	6,8	73
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	4	33	12	17	22	31	25	35	9	13	72
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	25	34	25	34	14	19	9	12	0	0	73
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	19	26	28	38	21	29	5	6,8	0	0	73
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	6	8,2	11	15	16	22	24	33	16	22	73
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	13	18	19	26	26	36	10	14	5	6,8	73
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	9	12	28	38	25	34	10	14	1	1,4	73
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	19	26	21	29	17	24	13	18	2	2,8	72
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	3	4,1	10	14	17	23	16	22	27	37	73
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	29	40	31	42	10	14	2	2,7	1	1,4	73
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	11	15	24	33	25	34	10	14	3	4,1	73
16.	Duyusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	13	18	34	47	18	25	6	8,2	2	2,7	73
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	14	19	35	48	18	25	6	8,2	0	0	73
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	28	38	31	42	14	19	0	0	0	0	73
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	13	18	21	29	26	36	12	16	1	1,4	73
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	20	27	33	45	17	23	3	4,1	0	0	73
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	26	36	25	34	19	26	2	2,7	1	1,4	73
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	41	56	26	36	6	8,2	0	0	0	0	73
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	17	23	24	33	23	32	8	11	1	1,4	73
	Toplam	416	25	516	31	430	26	207	12	108	6,4	1677
	Görüşlerin toplamı	156	27	180	31	136	23	57	9,8	55	9,4	584
	Uygulamaların toplamı	260	24	336	31	294	27	150	14	53	4,8	1093

Çizelge 3.23. Üniversite Mezunu Öğretmenlerin Görüş ve Uygulamaları İçin Yapılan

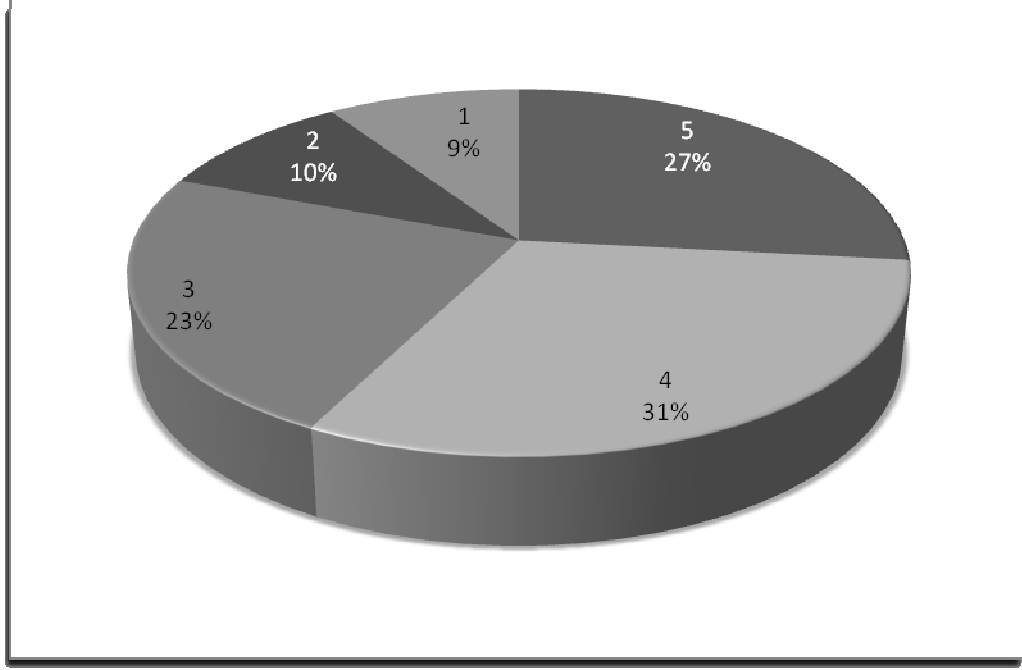
Anket Sonuçları

Grafik 3.17. Eğitim Enstitüsü Mezunu Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

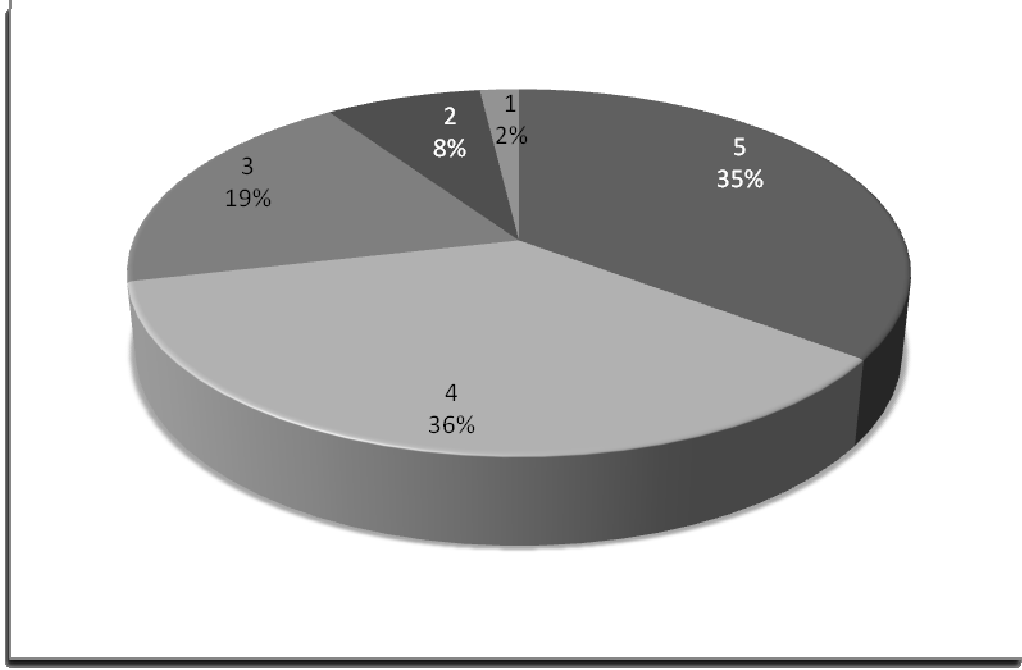

Grafik 3.18. Yüksek Okul Mezunu Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

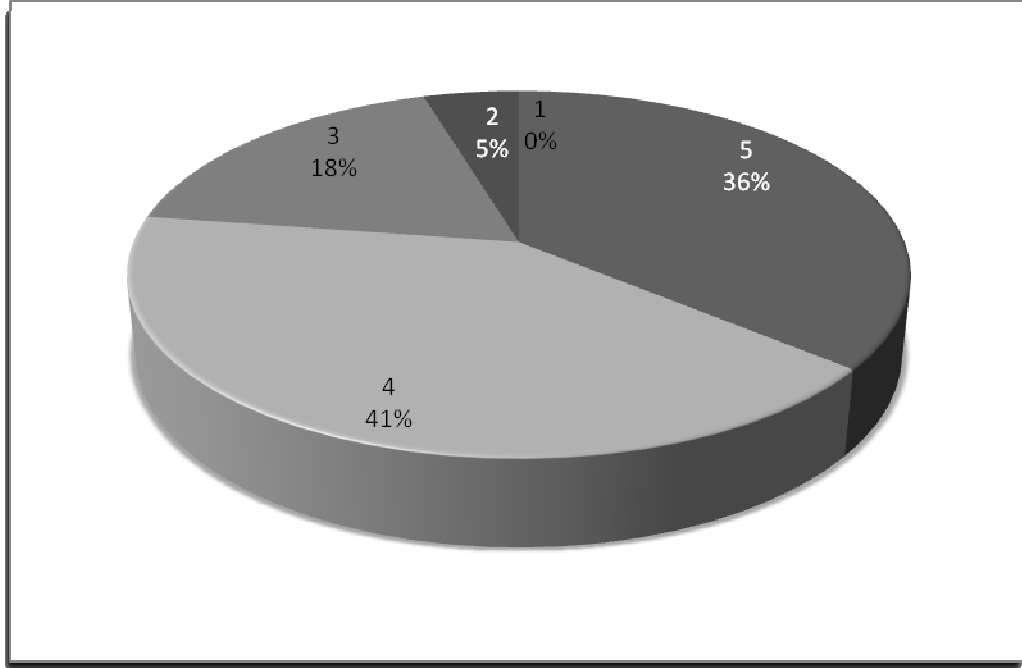

Grafik 3.19. Üniversite Mezunu Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

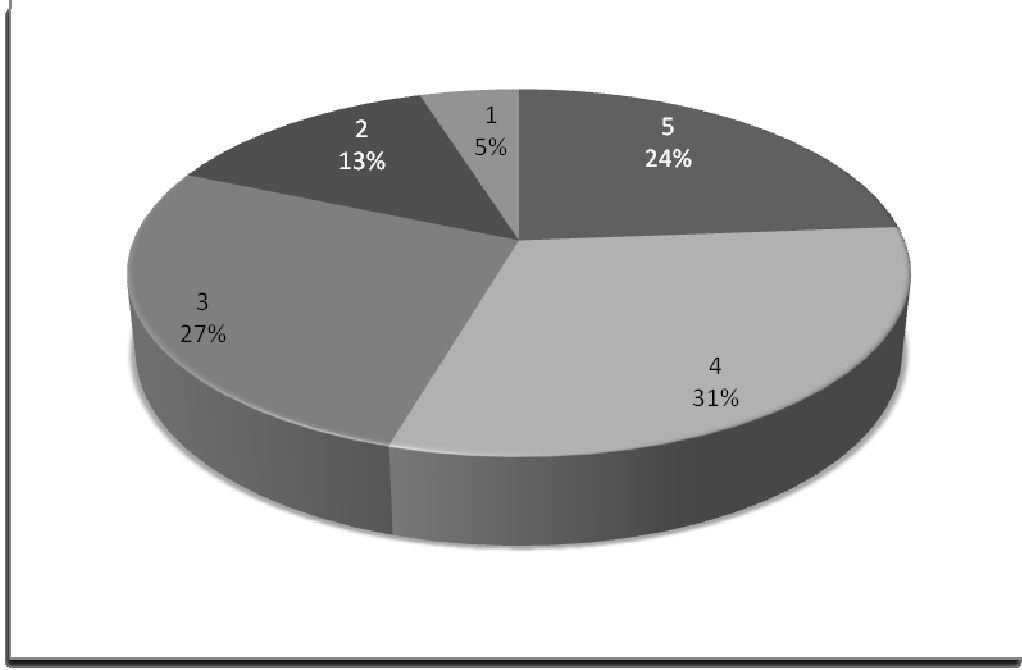
Çizelge 3.21, Çizelge 3.22. ve Çizelge 3.23. den alınan mezun oldukları kurumlara göre öğretmenlerin rehberlik görüşlerine ilişkin anket sorularına verilen cevaplar yüzdelerine göre sınıflandırılarak Grafik 3.17., Grafik 3.18. ve Grafik 3.19. çizildi. Rehberlik görüş puanlarının mezun oldukları kurumlara göre Eğitim Enstitüsü ve Yüksek Okul mezunları grubunun rehberlik görüş yüzdelerinin birbirine yakın olduğu aynı zamanda bu iki grubun üniversite mezunlarından daha yüksek puan aldığı görüldü. Çizelge 3.21, Çizelge 3.22. ve Çizelge 3.23. den alınan görüşlere ilişkin değerlerle Eğitim Enstitüsü ve Yüksek Okul mezunları grubunun rehberlik görüşleri bakımından Üniversite mezunlarından daha olumlu düşündüğü söylenebilir.

Grafik 3.20. Eğitim Enstitüsü Mezunu Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Grafik 3.21. Yüksek Okul Mezunu Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Grafik 3.22. Üniversite Mezunu Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Çizelge 3.21, Çizelge 3.22. ve Çizelge 3.23.'dan alınan uygulamalara ilişkin değerler ile rehberlik uygulama puanlarının mezun oldukları kurumlara göre Eğitim Enstitüsü ve Yüksek Okul mezunları grubunun rehberlik görüş yüzdelerinin birbirine yakın olduğu aynı zamanda bu iki grubun üniversite mezunlarından daha yüksek puan aldığı görüldü. Çizelge 3.21, Çizelge 3.22. ve Çizelge 3.23. dan alınan uygulamalara ilişkin değerlerle Eğitim Enstitüsü ve Yüksek Okul mezunları grubunun rehberlik uygulamaları bakımından Üniversite mezunlarından daha fazla etkinlik yaptığı söylenebilir.

Mezun Olunan Eğitim Kurumu	n	Mertebe Ortalaması	Ki-Kare	Sd	Asimp. P
Eğitim Enstitüsü (2-3 yıl)	7	61.50	11.54	2	.003
Eğitim Yüksek Okulu (2 yıl)	10	66.90			
Üniversite (4 yıl)	73	41.03			

Çizelge 3.24. Mezun Olunan Kuruma Göre Rehberlik Çalışmaları Görüş Puanları

İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çizelge 3.24.'de görüldüğü gibi mezun olunan kuruma göre Rehberlik Çalışmaları "görüş" puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır ($p < .01$). Hangi gruplar arasında

anlamli fark olduğunu test etmek için ikili karşılaştırmalar şeklinde Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonuçları izelge 3.24 'te verilmiştir.

Gruplar Arası Fark	Mann-Whitney U	Asimp. P
Eğitim Enstitüsü ile Eğitim Yüksek Okulu	28.00	.492
Eğitim Enstitüsü ile Üniversite	136.50	.042
Eğitim Yüksek Okulu ile Üniversite	158.00	.004

Çizelge 3.25. Mezun Olunan Kurumlar Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan

Mann Whitney U Testi Sonuçları

Çizelge 3.24. ve 4.25'te görüldüğü gibi hem Eğitim Enstitüsü mezunları hem de Eğitim Yüksek Okulu mezunları üniversite mezunu öğretmenlerden anlamli düzeyde daha yüksek mertebe ortalamasına sahiptir ($p < .05$). Eğitim Enstitüsü ve Eğitim Yüksek Okulu mezunları arasında anlamli bir fark bulunmamıştır. Bu sonuca göre Eğitim Enstitüsü ve Yüksek okul mezunu öğretmenlerin üniversite mezunu öğretmenlere göre rehberlik hizmetleriyle ilgili daha olumlu görüşlere sahip oldukları görülmektedir. Eğitim Enstitüsü ıkışlı öğretmenlerin mesleki deneyimlerine paralel olarak rehberlikle ilgili çalışmalar hakkında daha olumlu düşüncelere sahip oldukları ve bu konuda daha bilinçli oldukları söylenebilmektedir.

Mezun Olunan Eğitim Kurumu	n	Mertebe Ortalaması	Ki-Kare	Sd	Asimp. P
Eğitim Enstitüsü (2–3 yıl)	7	62.14	13.86	2	.001
Eğitim Yüksek Okulu (2 yıl)	10	69.50			
Üniversite (4 yıl)	73	40.62			

Çizelge 3.26. Mezun Olunan Kuruma Göre Rehberlik alışmaları Uygulama

Puanları İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Çizelge 3.26'te görüldüğü gibi mezun olunan kuruma göre Rehberlik alışmaları "uygulama" puanları ortalamaları arasında anlamli bir fark vardır ($p < .001$). Hangi gruplar arasında anlamli fark olduğunu test etmek için ikili karşılaştırmalar şeklinde Mann Whitney U testi yapılmıştır. Mann Whitney U testi sonuçları izelge 3.26'te verilmiştir.

Gruplar Arası Fark	Mann-Whitney U	Asimp. P
Eğitim Enstitüsü ile Eğitim Yüksek Okulu	25.00	.326
Eğitim Enstitüsü ile Üniversite	129.00	.031
Eğitim Yüksek Okulu ile Üniversite	135.00	.001

Çizelge 3.27. Mezun Olunan Kurumlar Arasındaki Farkı Test Etmek İçin Yapılan

Mann Whitney U Testi Sonuçları

Çizelge 3.26. ve 4.27’da görüldüğü gibi hem Eğitim Enstitüsü mezunları hem de Eğitim Yüksek Okulu mezunları üniversite mezunu öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha yüksek mertebe ortalamasına sahiptir ($p<.05$). Eğitim Enstitüsü ve Eğitim Yüksek Okulu mezunları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu bulgular ışığında, Eğitim Enstitüsü ve Eğitim Yüksek Okulu mezunu öğretmenlerin üniversite mezunu öğretmenlere göre daha fazla rehberlik çalışması yaptıkları söylenilebilir. Genç öğretmenlerin beklenti düzeylerinin yüksek olmasıyla beraber iş doyumunu ve tükenmişliğin tecrübeli öğretmenlere göre daha fazla olması rehberlik faaliyetleri alanında, tecrübeli ve akademik kariyer anlamında daha düşük seviyedeki öğretmenler kadar etkili olamamaktadırlar.

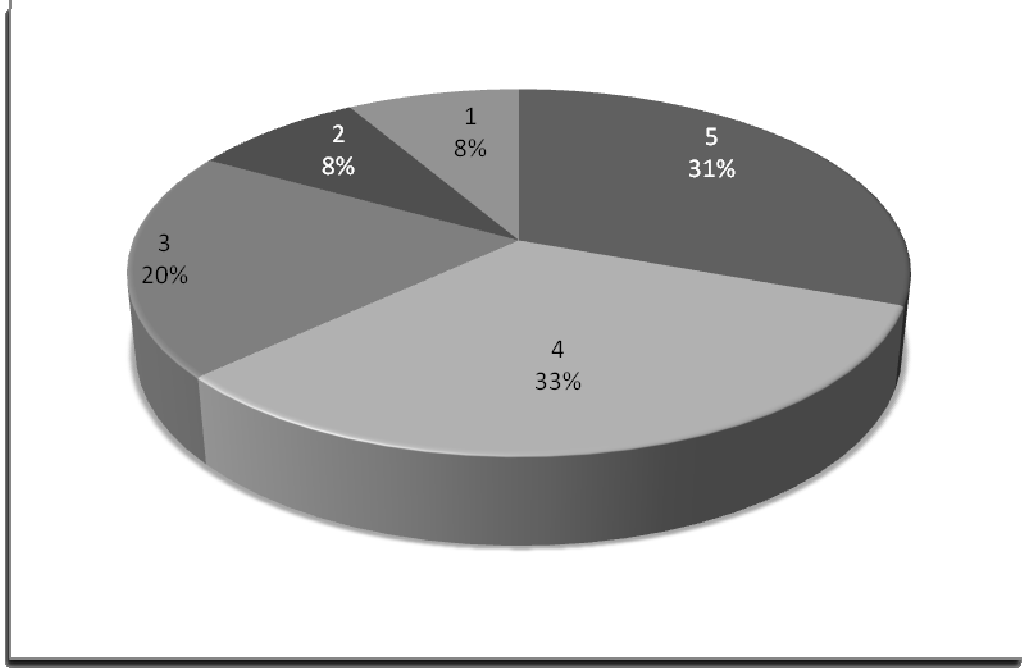
	REHBERLİKLE İLGİLİ HİZMET İÇİ EĞİTİMİ ALANLAR	Kesimlikle katılım		Katılıyorum		Fikrim yok		Kısmen katılım		Hiç katılım		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	3	7,5	4	10	11	28	9	23	13	33	40
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	31	78	9	23	0	0	0	0	0	0	40
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	17	43	15	38	7	18	1	2,5	0	0	40
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayınız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	5	13	13	33	15	38	4	10	3	7,5	40
5.	Öğretim yılı başında sınıfımda uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	5	13	11	28	16	40	8	20	0	0	40
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	3	33	12	31	13	33	10	26	1	2,6	39
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	17	43	13	33	5	13	5	13	0	0	40
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	16	40	15	38	8	20	1	2,5	0	0	40
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	4	10	9	23	12	30	10	25	5	13	40
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	9	23	14	35	9	23	6	15	2	5	40
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	5	13	16	40	13	33	6	15	0	0	40
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	13	33	13	33	7	18	4	10	2	5,1	39
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	2	5	8	20	10	25	7	18	13	33	40
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	16	40	17	43	5	13	1	2,5	1	2,5	40
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	7	18	15	38	14	35	4	10	0	0	40
16.	Duyusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	10	25	19	48	7	18	3	7,5	1	2,5	40
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	12	30	18	45	7	18	3	7,5	0	0	40
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	16	40	16	40	8	20	0	0	0	0	40
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	3	7,5	18	45	14	35	5	13	0	0	40
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	13	33	20	50	5	13	2	5	0	0	40
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	11	28	18	45	9	23	1	2,5	1	2,5	40
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	22	55	15	38	2	5	1	2,5	0	0	40
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	11	28	15	38	10	25	4	10	0	0	40
	Toplam	251	27	323	35	207	23	95	10	42	4,6	918
	Görüşlerin toplamı	98	31	104	33	64	20	27	8,4	27	8,4	320
	Uygulamaların toplamı	153	26	219	37	143	24	68	11	15	2,5	598

Çizelge 3.28. Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alan Öğretmenlerin Görüş ve Uygulamaları İçin Yapılan Anket Sonuçları

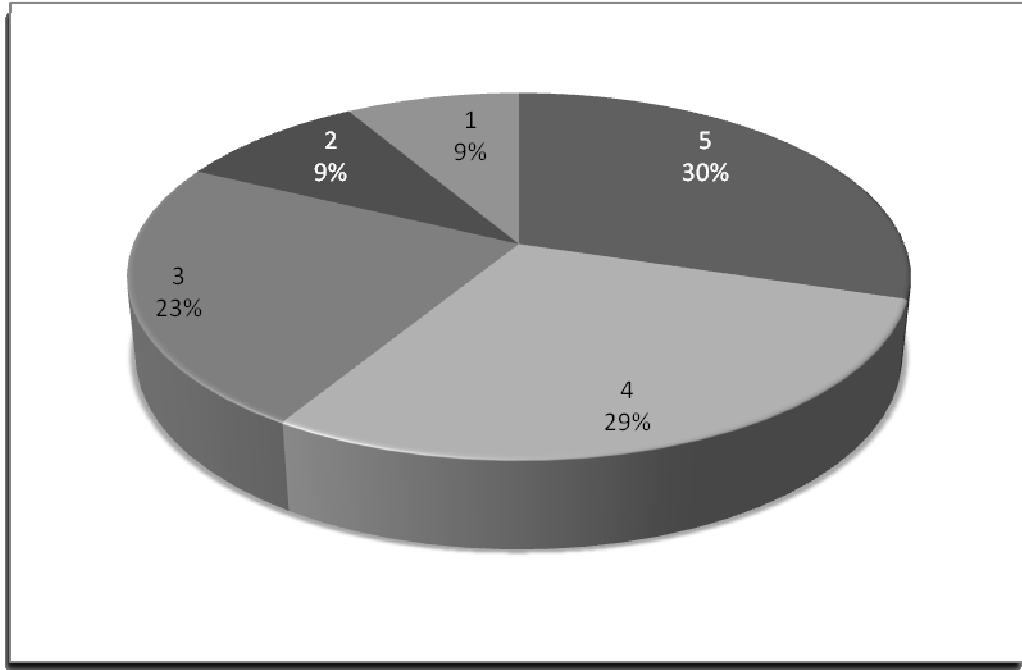
	REHBERLİKLE İLGİLİ HİZMET İÇİ EĞİTİM ALMAYANLAR	Kesimlikle katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim yok		Kısmen katılıyorum		Hiç katılmıyorum		Toplam
		k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	k.s.	%	
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	7	14	3	6	16	32	13	26	11	22	50
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	43	86	6	12	0	0	0	0	1	2	50
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	18	36	15	30	14	28	1	2	2	4	50
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	7	14	10	20	15	30	9	18	9	18	50
5.	Öğretim yılı başında sınıfımda uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	8	16	13	26	15	30	9	18	5	10	50
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	2	33	9	18	15	30	16	32	8	16	50
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	19	38	17	34	10	20	4	8	0	0	50
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	12	24	18	36	16	32	4	8	0	0	50
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	4	8	5	10	11	22	19	38	11	22	50
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik çalışmalar yapıyorum.	10	20	13	26	18	36	6	12	3	6	50
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	10	20	18	36	16	32	5	10	1	2	50
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	14	28	15	30	11	22	10	20	0	0	50
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	3	6	5	10	15	30	11	22	16	32	50
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	22	44	22	44	5	10	1	2	0	0	50
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	6	12	16	32	19	38	6	12	3	6	50
16.	Duyusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	10	20	24	48	12	24	3	6	1	2	50
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	10	20	25	50	12	24	3	6	0	0	50
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	22	44	22	44	6	12	0	0	0	0	50
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	11	22	10	20	21	42	7	14	1	2	50
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	15	30	22	44	12	24	1	2	0	0	50
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	22	44	14	28	13	26	1	2	0	0	50
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	29	58	16	32	4	8	0	0	1	2	50
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	13	26	15	30	16	32	5	10	1	2	50
	Toplam	317	28	333	29	292	25	134	12	74	6,4	1150
	Görüşlerin toplamı	119	30	116	29	94	24	37	9,3	34	8,5	400
	Uygulamaların toplamı	198	26	217	29	198	26	97	13	40	5,3	750

Çizelge 3.29. Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Almayan Öğretmenlerin Görüş ve

Uygulamaları İçin Yapılan Anket Sonuçları

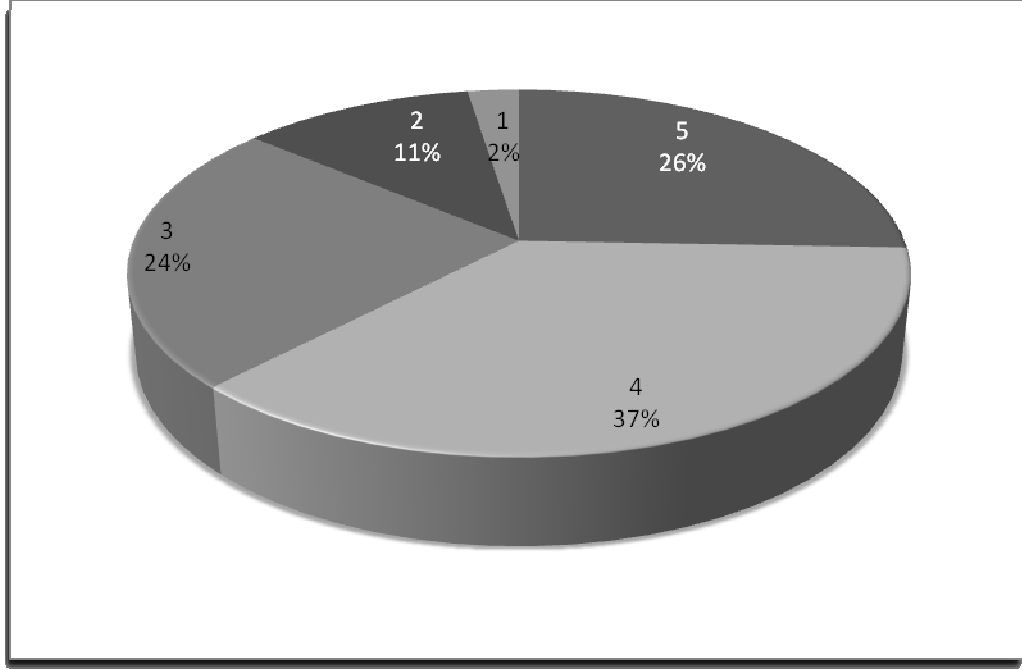
Grafik 3.23 Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alan Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

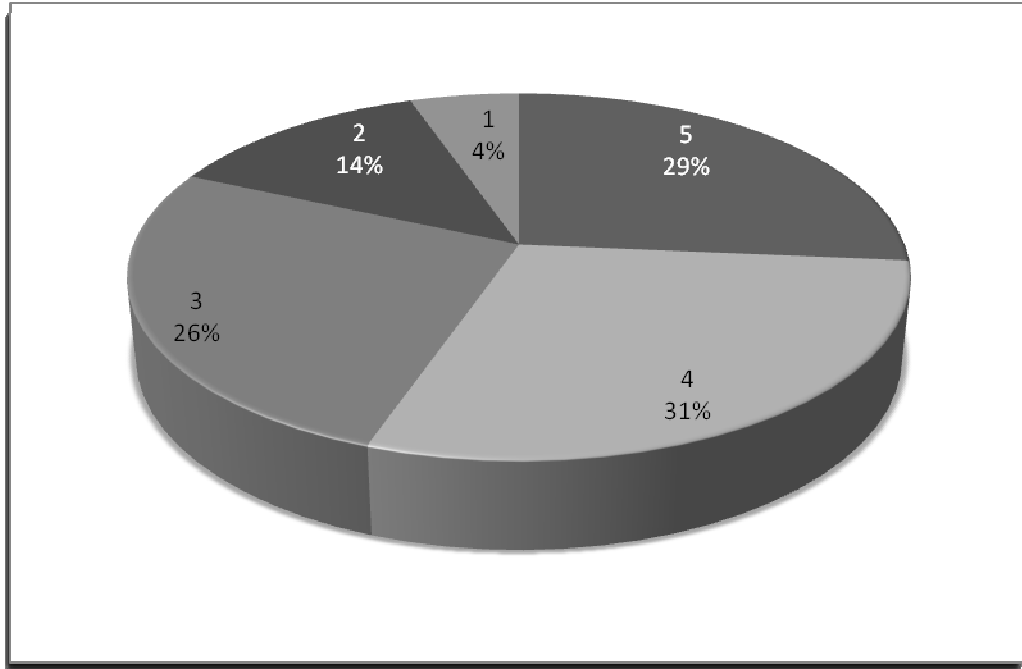
Grafik 3.24 Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Almayan Öğretmenlerin Rehberlik Görüşleri İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Çizelge 3.28. ve Çizelge 3.29. den alınan Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alan ve Almayan öğretmenlerin rehberlik görüşlerine ilişkin anket sorularına verdikleri cevaplar

yüzdelerine göre sınıflandırılarak Grafik 3.23. ve Grafik 3.24. çizildi. Rehberlik görüş puanlarının rehberlik ile ilgili hizmetiçi eğitim alanlar ve almayan gruplar arasında yüzdelerinin birbirine yakın olduğu görüldü.

Grafik 3.25 Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Alan Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Grafik 3.26 Rehberlik İle İlgili Hizmet İçi Eğitim Almayan Öğretmenlerin Rehberlik Uygulamaları İle İlgili Anket Sonuçlarına Göre Yüzde Dağılımları.

Rehberlik uygulama puanlarının rehberlik ile ilgili hizmetiçi eğitim alanlar ve almayan gruplar arasında yüzdelerinin birbirine yakın olduğu görüldü. Bulgulara göre rehberlik ile ilgili hizmetiçi alıp almama durumunun öğretmenlerin görüş ve uygulamalarında farklılık yaratmadığı söylenebilir.

Hizmet İçi Eğitim	n	\bar{X}	SS	SHort	Sd	t	P
Aldım	40	29.45	4.53	.72	88	.47	.641
Almadım	50	29.00	4.54	.64			

Çizelge 3.30. Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre Rehberlik Çalışmaları Görüş

Puanları İçin Yapılan T-Testi Sonuçları

Çizelge 3.30'da görüldüğü gibi hizmetiçi eğitim alma durumuna göre Rehberlik Çalışmaları "görüş" puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$).

Hizmet İçi Eğitim	n	\bar{X}	SS	SHort	Sd	t	P
Aldım	40	55.40	8.82	1.39	88	1.27	.207
Almadım	50	53.18	7.74	1.10			

Çizelge 3.31. Hizmet İçi Eğitim Alma Durumuna Göre Rehberlik Çalışmaları

Uygulama Puanları İçin Yapılan T-Testi Sonuçları

Çizelge 3.31.'de görüldüğü gibi hizmetiçi eğitim alma durumuna göre Rehberlik Çalışmaları "uygulama" puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$).

Bu bulgular sonucunda sınıf öğretmenlerinin görüş ve uygulamalarının hizmetiçi eğitim alma durumlarına göre farklılaşmadığı söylenebilir. Suna (1998) İlköğretim I. kademe I. devrede öğrenci tanıma tekniklerinin değerlendirilmesi konulu araştırmasında; Öğretmenlerin çoğunluğunun öğrenci tanıma tekniklerini yeterince uygulayamadıklarını ve okullarında verilen rehberlik hizmetlerini öğrencileri tanıma açısından yeterli bulmadıklarını saptamıştır. Ayrıca öğretmenlerin, öğrencileri tanıma konusunda hizmetiçi eğitim almayı gerekli gördüklerini ifade etmiştir. Buna paralel olarak Bozkurt (1998)

“Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki Sınıf Öğretmenlerinin İlkokul Rehberlik Uzmanlarının Görevleri Konusundaki Bilinçlilik Düzeyleri” konulu araştırmasında sınıf öğretmenlerinin rehberlik uzmanının bazı görevlerine yönelik görüşlerinin hizmetiçi eğitim kursuna katılma durumları arasında manidar ilişkiler saptamıştır. Okullarda rehberlik hizmetlerini yürüten uzman sayısının yetersiz olduğu, hatta çoğu okullarda rehberlik servislerinin bulunmadığı gerçeği göz önüne alındığında hizmetiçi eğitim rehberlik alanında gerekli görülmektedir. Özellikle bu durum, öğrencilerin her yönüyle geliştirilmesi, olumlu okul ve sınıf ortamının yaratılmasında önemli olabilmektedir.

Özdemir (1991) araştırmasında, psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti veren resmi ve genel liselerdeki öğrenci, öğretmen, danışman ve yöneticilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentileri ve bu beklentilerin bazı niteliklere göre farklılık gösterip göstermediğini incelemiş ve bunun sonucunda öğrenimleri sırasında eğitim formasyonu alan öğretmenlerin almayanlardan; meslek dersleri ve felsefe öğretmenlerinin diğer branş öğretmenlerinden; hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitimlerinde rehberlik dersi alan öğretmenlerin, almayanlardan; psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentilerinin önemli düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Rehberlik Çalışmaları	n	r	P
Görüş ve Uygulama İlişkisi	90	.55	.01

Çizelge 3.32. Rehberlik Çalışmaları Görüş ve Uygulama Puanları İçin Hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayısı

Çizelge 3.32’de görüldüğü gibi Rehberlik Çalışmaları “görüş” ve “uygulama” puanları arasında anlamlı bir ilişki vardır ($p<.01$). Ada (1991), yapmış olduğu araştırmada ortaöğretim okullarında yürütülmekte olan rehberlik hizmetlerinin durumunu incelemiştir. Öğretmenlerin rehberliği algılayış biçimlerinin genelde doğru olduğu görülmüştür. Araştırmamızda sınıf öğretmenlerinin rehberlik görüşleri ile uygulamaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre, sınıf öğretmenlerinin rehberlik hizmetleri konusunda olumlu görüşleri arttıkça buna paralel olarak uygulama düzeyleri artacaktır denilebilir. Bununla birlikte rehberlik faaliyetleri konusunda öğretmenlerin bilinçlilik düzeyleri arttıkça uygulama anlamında da olumlu tavır sergileyecekleri düşünülebilir. Diğer taraftan bu alanda yaşanan sıkıntıların giderilmesi, öğretmenlerin sergileyecekleri rehberlik faaliyetlerinin içeriğinin zenginleştirilmesi hem öğretmenler hem de öğrenciler

açısından önemlidir. Bununla birlikte rehberlik alanında okul yöneticileri, rehber öğretmen ve sınıf öğretmenlerinin ortak tavır sergilemeleri; sağlıklı iletişim ve işbirliği içerisinde olmalarının hem çalışmalara işlerlik kazandıracığı hem de verimli ve etkin bir şekilde uygulamaların gerçekleştirilerek rehberliğin gerçek amacına hizmet edeceği söylenilebilir.

SONUÇ

Araştırma ile ilköğretim Okulu I. kademe sınıf öğretmenlerinin rehberlik hizmetleri ile ilgili görüş ve uygulamalarının ne düzeyde olduğu, görüşler ile uygulamalar arasında ilişkinin olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırma bulgularına göre, sınıf öğretmenlerinin rehberlik hizmetleri ile ilgili görüşleri ile uygulamaları konusunda cinsiyet ve hizmet içi eğitim alma durumları açısından anlamlı bir farklılık bulunamazken, yaş, mesleki kıdem ve mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Buna göre mesleki kıdem kriteri açısından, 16 yıl ve üstü hizmet yılına sahip öğretmenler ile diğer hizmet yılı grupları arasında mesleki deneyimi yüksek öğretmenler lehine anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Bununla birlikte yaş özelliklerine göre de 41 yaş ve üstü öğretmenler ile 22-31 yaş öğretmenler arasında görüş ve uygulamalar açısından üst yaş grup lehine anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Yine rehberlik hizmetleri ile ilgili görüşler ve uygulamalar açısından Eğitim Enstitüsü ve Eğitim Yüksek Okulu mezunu öğretmenlerin üniversite mezunu öğretmenlere göre daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır.

Bu durumda üniversitelerde öğretmen adaylarının rehberlik ve uygulamaları konusunda yeterince eğitim almadığı söylenebilir. Rehberlik hizmetlerini yürütmeye sınıf öğretmenleri anahtar konumdadır ancak ilköğretim okullarına öğrenci sayıları dikkate alınarak yeterli uzman personel atanmalıdır.

Rehberlik hizmetleri okullarda özellikle ilköğretim okullarında en önemli faktörlerden biridir. Öğrencilerin yalnızca akademik başarısı ile ilgilenmek bir öğretmen için yeterli olmamalıdır. Aynı zamanda çocuğun bir bütün olarak her yönden gelişimine yardımcı olunması gerekmektedir. Bununla birlikte ilköğretim düzeyinde rehberlik hizmetleri, sadece özel bir hizmet alanı olarak değil, eğitimsel çerçeve içinde yer alan bir unsur olarak görülmelidir. İlköğretim dönemi bir çocuğun gelişiminin en hızlı yaşandığı bir dönem olması açısından rehberlik hizmetleri konusunda daha çeşitli ve daha etkin faaliyetlerin gerçekleştirilmesine ihtiyaç vardır. Buna paralel olarak rehberlik etkinliklerinin müfredat programı ile bütünleştirilmesi gerekmektedir.

İlköğretim okullarında rehberlik hizmetlerinin daha etkili uygulanması için sınıf

öğretmenlerinin sene başında rehberlik çalışmalarını planlayarak rehberlik için ayrılacak ders saatlerinde rehberlik uzmanı ile işbirliği içinde etkinlikler sergilemesi söylenebilir. İlköğretim sisteminde öğretmen- öğrenci ilişkileri, diğer öğretim kademelerine göre daha yoğun ve yakındır. Zira öğretmen aynı öğrencilerle 5 yıl birlikte olmaktadır. Öğretmen, öğrencilerini daha iyi tanıma ve gelişimlerini izleme olanağına sahiptir. Kuşkusuz bu durum, ilköğretim dönemindeki öğretmenlere rehberlik hizmetleri açısından önemli sorumluluklar ve görevler yüklemektedir. Sınıf öğretmenin sıcak ve etkili bir iletişim kurma becerisi sergilemesi beklenmektedir. Bu açıdan araştırmamızda mesleki kıdem ve yaş olarak üst düzeyde bulunan öğretmenlerin rehberlik görüş ve uygulamaları açısından genç öğretmenlere göre daha yüksek puan almaları öğretmenlikte öğrenci tanıma, onlarla olumlu etkileşim içine girerek olumlu sınıf ortamı yaratma becerisinin mesleki deneyimle pekiştirildiği söylenebilir.

Mevcut sınıf öğretmenlerinin yeterli uzman personel olmaması, okulun fiziki ve çevre şartları göz önünde bulundurulduğunda, rehberlik hizmetleri konusunda hizmet içi eğitime tabi tutulması sınıf öğretmenlerinin bu alanda yaşadığı sorunlara çözüm olabilmesi açısından önemli görülmektedir. Lakin günümüzde uygulanan hizmetiçi eğitimler yetersiz kalmış, öğretmenlere verilen hizmetiçi eğitimin rehberlik düşünce ve uygulamalarına katkı sağlamadığı söylenebilir.

İlköğretimde rehberlik bir anlamda gelişimsel rehberlik yaklaşımına dayanmalıdır. Her bireyin değerli bir varlık olduğu kabul edilerek çocukların gelişimini desteklemek ve kolaylaştırmak esas alınmalıdır. Bu noktada rehberlik hizmetleri kapsamında, rehberlik uzmanı, okulda yöneticiler başta olmak üzere tüm personel, sınıf öğretmeni, veliler ile işbirliği içinde olmalıdır.

Okul yöneticilerinin de rehberlik hizmetleri konusunda sınıf öğretmenlerini motive ederek ve destekleyerek onlarla ortak hareket ve tavır içinde olmaları gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Ada, Ş. (1991), “Rehberlik ve Türkiye’deki Yeri Üzerine Bir Araştırma”, Çağdaş Eğitim Dergisi.
- Altıntaş, E., Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, 6. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2005
- Aydın, B., Çocuk ve Ergen Psikolojisi, M.Ü. Vakfı Yayınları , İstanbul, 1997
- Bacanlı, H., Gelişim ve öğrenme, Ankara, 12.Basım, Nobel Yayın Evi, 2006
- Bakırcıoğlu, R., İlköğretim Orta Öğretim ve Yüksek Öğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma, 4. Baskı, Turhan Kitap Evi, Ankara, 1994
- Boran, S., (2003), İlköğretim I. Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Rehberlik Görevleriyle İlgili Görüş ve Uygulamalarının İncelenmesi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Bozkurt, Y., (1998), “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sınıf Öğretmenlerinin İlkokul Rehberlik Uzmanının Görevleri Konusunda Bilinçlilik Düzeyleri”, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Erden, M.,- Akman, Y., Eğitim Psikolojisi, Arkadaş Yayın Evi,Ankara, 1995
- Erdoğan, İ., Eğitimde Değişim Yönetimi, 2. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2004
- İlgar, M. Z., Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Ankara, 2005,
- Kepçeoğlu, M., Psikolojik Danışma ve Rehberlik, İstanbul, 1999
- Köknel, Ö., Kişilik, 17.Basım, Akdeniz Yayıncılık, İstanbul, 2005
- Kuzgun, Y., Rehberlik ve Psikolojik Danışma,8. Baskı, Ö.S.Y.M. Yayınları Ankara, 2000
- Külahoğlu, Ş., Okul Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Programlarının Geliştirilmesi, 2. Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2004
- Özdemir, İ.Etem : (1991), ‘Bazı Değişkenlerin Liselerdeki Öğrenci, Öğretmen, Danışman ve Yöneticilerin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinden Beklentilerine Etkisi’, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Özgüven, İ.E., Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik, 2.Basım, Pdrem

Yayınları, Ankara, 2000

Özoğlu, S., Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma, 2.Baskı, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları Ankara, 1997

Suna, Özlem: (1998), 'İlköğretim I. Kademe I. Devrede Öğrenci Tanıma Tekniklerinin Değerlendirilmesi', Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli.

Tan, H., Psikolojik Danışma ve Rehberlik, 3. Baskı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1992

Ültanır, E., I. Kademedede Rehberlik ve Danışma, 1. Basım, Nobel Yayınları, Ankara. 2003

Ültanır, E., I. Kademedede Rehberlik ve Danışma, 1. Basım, Nobel Yayınları, Ankara. 2003

Yeşilyaprak, B., Eğitimde Rehberlik Hizmetleri, 2. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2001, s.20.

<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/aslan.htm> (28.05.07)

http://okulweb.meb.gov.tr/47/09/185964/index_dosyalar/Page1008.htm (13.06.07)

http://www.fatihkoleji.com/LISELER/fatihkoleji_zumre_pdr_psikolojik_danismaverehberlik.php

EKLER

Ek 1: Rehberlik Çalışmaları Anketi

Değerli Öğretmen Arkadaşım;

Bu anket,"sınıf öğretmenlerinin rehberlik faaliyetlerinin incelenmesi" konulu bir araştırmaya veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Elde edilen veriler bilimsel amaçlı olarak kullanılacağından adınızı ve soyadınızı yazmanız gerekmektedir. Sizden istenen, soruları samimi bir şekilde cevaplamanızdır. İlgı ve katkılarınıza teşekkür ederiz.

Ahmet TEKER
Beykent Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Yönetimi Ana Bilim dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Bölüm I: Kişisel Bilgiler

Sorularla ilgili parantezlerden size uygun olan seçeneğin başındaki parantezi yuvarlak içine alarak belirtiniz. Lütfen cevapsız soru bırakmayınız.

1. Cinsiyetiniz:

1) Kadın (2) Erkek

2. Kaç yaşındasınız? -----

3. Görev yaptığınız okul

(1) Devlet Okulu (2) Özel Okul

4. Halen Okuttuğunuz Sınıf: -----

5. Mesleki Deneyim

(1) 5 yıl ve daha az

(2) 6-10 yıl

(3) 11-15 yıl

(4) 16-20 yıl

(5) 21-25 yıl

(6) 26 yıl ve üstü

6. Mezun Olduğunuz eğitim kurumu,

(1) Eğitim Enstitüsü (2 yıl)

(2) Eğitim Enstitüsü (3 yıl)

(3) Eğitim Yüksekokulu (2 yıl)

(4) Üniversite (4 yıllık)

(5) Yüksek Lisans / Doktora

7. Bugüne kadar rehberlikle ilgili aldığınız hizmet içi eğitim sayısı

Bölüm II: Rehberlik Çalışmaları

Aşağıda, sizin rehberlikle ilgili görüş ve çalışmalarınızı belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Her ifadenin karşısında, o ifadeye katılma düzeyinizle ilgili seçenekler bulunmaktadır. Sizden istenen, ifadelere katılma düzeyinizi karşısındaki seçeneklerden birini daire içerisine alarak belirtmenizdir. Lütfen cevapsız soru bırakmayınız

		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Fikrim yok	Kısmen Katılıyorum	Hiç katılmıyorum.
1.	Halen görev yaptığım okulda rehberlik çalışmalarının etkili olduğunu düşünüyorum	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2.	İlköğretim kurumlarında rehberlik çalışmaları yapılmasının yararlı olacağına inanıyorum	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
3.	Sınıf öğretmeninin rehberlikle ilgili görev ve sorumluluklarını biliyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4.	(Rehberlik servisi yoksa cevaplandırmayınız.) Okul rehberlik servisi ile yeterince işbirliği yapıyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5.	Öğretim yılı başında sınıfımda uygulamayı düşündüğüm rehberlik çalışmalarını planlıyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6.	Meslektaşlarımla rehberlik çalışmalarını değerlendiriyoruz.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7.	Öğrenci dosyalarını düzenli dolduruyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
8.	Öğrencilerin kişilik özelliklerini tanımaya yönelik çalışmalar yapıyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
9.	Öğrencilerime meslekleri tanıtıcı çalışmalar (iş yeri ziyareti, meslek adamlarını sınıfa davet, meslekler panosu hazırlanması vb.) yapıyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
10.	Eğitim faaliyetlerinde öğrencilerimin ilgi alanlarına yönelik	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

	çalışmalar yapıyorum.					
11.	Okul başarısı düşük öğrencilere yönelik bireysel program uyguluyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
12.	Öğrencilerin eğitici kol faaliyetlerine katılmaya yönlendiriyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
13.	Halen görev yaptığım okulda eğitici kol faaliyetlerinin yeterince etkili bir şekilde yapıldığını düşünüyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
14.	Öğrencilerime verimli ders çalışma yolları hakkında bilgi veriyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
15.	Öğrenme güçlüğü, hiperaktivite, dikkat eksikliği, zekâ geriliği vb. gibi konularda yeterince bilgim var.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
16.	Duygusal sorunları olan öğrencilerle (kaygı, korku, saldırganlık vb.) olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
17.	Hafif sorunlu öğrencilerle daha ağır sorunları olan öğrencilere karşı nasıl davranılacağını biliyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
18.	Öğrenci ile nasıl etkili iletişim kurulacağını biliyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
19.	Öğrencilerime rehberlik amaçlı oyunlar oynatıyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
20.	Öğrencilerime serbest(boş) zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirme yollarını öğretiyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
21.	Düzenli veli toplantıları yapıyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
22.	Velilerle gerektiğinde bireysel görüşmeler yapıyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
23.	Eğitim, iletişim, rehberlik, verimli çalışma, psikolojik sorunlar vb. konularında velilere yönelik bilgilendirici çalışmalar yapıyorum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

ÖZGEÇMİŞ

12 Mayıs 1975 tarihi, Konya ili Seydişehir ilçesi doğumluyum. İlk orta ve liseyi Seydişehir ilçesinde tamamladıktan sonra, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Fizik Bölümüne kayıt oldum. Bu bölümden 1999 yılında mezun olduktan sonra İstanbul ili Zeytinburnu ilçesi Kazım Özalp İlköğretim Okulunda Sınıf Öğretmeni olarak meslek hayatıma başladım. 2001 yılında Van İlinin Bahçesaray ilçesinde askerlik görevimi yedek subay olarak tamamladıktan sonra tekrar aynı okulda göreve devam ediyorum. 2005 yılında Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetim ve Denetimi Bölümünde yüksek lisans eğitimine başladım.

Özel ilgi alanlarım. Çocuk Gelişimi, Psikoloji, Oyun ile öğrenme üzerine yeni etkinlikler geliştirme. Bilgisayar, Müziktir

Ahmet TEKER